

Kapela atgūst labo izskatu

● Maksims Ričkovs (no kreisās), Aleksandrs Žuks un Sergejs Bļinovs, kuri remontē Preiļu katoļu baznīcas kapelu, atzīst, ka darbs ir sarežģīts, jo kapela būvēta pirms pāris gadsimtiem, un šodien celtniecībā izmantojamie materiāli jāsaista ar senajiem. Foto: M.Rukosujevs

Preiļu Romas katoļu baznīcas draudzei piederošajā kapelas teritorijā jau divas nedēļas redzams autoceltnis, bet četri strādnieki darba tērpos strādā te kapelas jumta daļā, te pie pamatnes.

Turpinās kapelas fasādes

remonta darbi. Kā informēja Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas inspektore Preiļu rajonā Inese Stūre, līdzekļi vairāk nekā 5000 latu apmērā iegūti no Kultūrkapitāla fonda, no valsts budžeta, kā arī no Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas. Savu

finansiālo ieguldījumu devusi arī Preiļu novada dome.

Fasādes remontdarbus veic četri strādnieki no kāda Daugavpils uzņēmuma. Viens no viņiem, Aleksandrs Žuks informēja, ka brigādei nācies strādāt arī citās baznīcās, viņi piedalījušies Aglonas bazilikas, Rušonas, Andrupenes,

Pasienas baznīcu remontos.

Kapelas fasādē jau izremontētas divas karnīzes jumta augšdaļā. Vēl jāsavēd kārtībā kolonnu pamatnes, jumtiņš virs ieejas un viss jānokrāso.

L.Rancāne

Vārkavas novadam balva par ceļu uzturēšanu

Vārkavas novada pārstāvi domes priekšsēdētājas Astrīdas Spuriņas vadībā vakar devās uz Rēzeknes rajona Naurtēniem, kur notika kon-

kursa par sakoptāko Latvijas pagastu Latgales reģiona noslēguma sarīkojums. Vārkavas novads ieguvis uzvaru nominācijā «Lauku ceļu saim-

nieks» un balvu – 10 000 latu. Skates komisija Vārkavas novadā uzturējās 12. un 14. augustā, iepazīstoties ar novada attīstības plāniem, ap-

meklējot saimnieciskās darbības objektus, kultūras un izglītības iestādes.

L.Rancāne

Gaida projektus no nevalstiskajām organizācijām

Noteikts, ka 16. oktobris būs pēdējā diena, kad Rīgā, Reģionālajā vides centrā Centrālajai un Austrumeiropai var iesniegt projektus PHARE «ACCESS – 2000» programmai pilsoniskās sabiedrības stiprināšanai un sa-

gatavošanai Latvijas integrācijai. Kā «Novadnieku» informēja Preiļu rajona padomes attīstības plānošanas nodaļas vadītāja Elita Jermolajeva, šoreiz projektus var iesniegt tikai Latvijā reģistrētās nevalstiskās organizācijas vai

bezpeļņas organizācijas. Tiek gaidīti projekti vides aizsardzības, kā arī sociāli ekonomiskās attīstības sfērā. Nevalstiskajām organizācijām ir vairākas priekšrocības – projektus var gatavot latviešu valodā, nepieciešams tikai 10

procentu līdzfinansējums (līdzfinansētāji var būt gan valsts, gan privāto uzņēmumi), iespējams piesaistīt vairākus sadarbības partnerus. Ar «ACCESS – 2000» programmu var iepazīties internetā: www.reccess.lv.

L.Kirillova

Aicina apspriest Latvijas attīstības plānu

Izsludināta Latvijas Attīstības plāna sabiedriskā apspriešana, kuras gaitā tiek gaidīti komentāri un priekšlikumi. Kā «Novadnieku» informēja Preiļu rajona padomes attīstības plānošanas nodaļas vadītāja Elita Jermolajeva, plānā jebkurš valsts iedzīvotājs var uzzināt, kāda būs Lat-

vijas valsts stratēģija un konkrētas prioritātes laika posmā līdz 2006. gadam ar nolūku veicināt sociālo un ekonomisko apstākļu uzlabošanu visā Latvijas teritorijā, izmantojot Eiropas struktūrfondu līdzekļus. Gaidāmais ES struktūrfondu finansu apjoms varētu sasniegt 560 mil-

jonus eiro, bet kopējā Attīstības plāna finansu pakete – vismaz 850 miljonus eiro. Struktūrfondu līdzekļi būs pieejami ievērojamai sabiedrības daļai, tajā skaitā uzņēmumiem, pašvaldībām, zinātniekiem un izglītības darbiniekiem, kuri strādā profesionālās izglītības jomā. Tāpēc

priekšlikumi īpaši tiek gaidīti no šo profesiju pārstāvjiem.

Priekšlikumus nepieciešams līdz 1. oktobrim nosūtīt uz Reģionālās politikas un plānošanas pārvaldi Rīgā, Smilšu ielā 1. Ar Attīstības plānu iespējams iepazīties arī internetā: www.rppp.gov.lv.

**Līdz Saeimas
vēlēšanām –
14 dienas**

**Ar kādām
domām un
darbiem nākat,
deputātu
kandidāti?**

8. Saeimas vēlēšanām pieteiktajos 20 sarakstos ir 13 deputātu kandidāti no Preiļu rajona:

1. **JĀNIS MŪRNIĒKS**, SIA «Lauku tehnika» pārvaldnieks, apvienība «Tēvzemei un brīvībai»/LNNK

2. **DIĀNA VUCĀNE**, Preiļu rajona sporta kluba «Cerība» trenere, Latvijas Sociāldemokrātiskā strādnieku partija

3. **ANDREJS ZAGORSKIS**, Preiļu rajona izglītības pārvaldes vadītājs, Preiļu novada domes deputāts, Latvijas Sociāldemokrātiskā strādnieku partija

4. **ELITA ŠNEPSTE**, a/s «Preiļu siers» valdes priekšsēdētāja, Tautas partija

5. **INGŪNA ZĪMELE**, Preiļu kultūras centra vadītāja, Tautas partija

6. **ANDREJS NAGLIS**, a/s «Latvenergo» Rēzeknes augstsprieguma elektroapakstacijas tehniķis elektriķis, «Latvijas Pirmā partija»

7. **LILIJA STUMBINA**, LKSCS «Turība» Viļānu TRU direktore, «Latvijas Pirmā partija»

8. **JĀZEPS KOTĀNS**, zemnieks Rušonas pagastā, «Latviešu partija»

9. **ALEKSANDRS SMIRNOVS**, Līvānu 2. vidusskolas direktora vietnieks saimnieciskajā darbībā, «Latvijas Apvienotā Republikāņu partija»

10. **Ilmārs Meluškāns**, PB SIA «Dienvidlatgales attīstība» direktors, Preiļu novada domes deputāts, savienība «Latvijas ceļš»

11. **IMANTS JĀNIS BEKEŠS**, Daugavpils pilsētas un rajona policijas pārvaldes priekšnieks, «Latgales Gaisma»

12. **HELĒNA STREIĶE**, Aglonas pagasta padomes priekšsēdētāja, «Latgales Gaisma»

13. **ROMĀNS PETROVS**, SIA «Inter GAZ MT» gāzes uzpildes stacijas pārvaldnieks, «Latgales Gaisma»

Nemot vērā lasītāju interesi, aicinām jūs, cienjamie deputātu kandidāti, uz diskusiju – 25. septembrī pulksten 10.00 laikraksta «Novadnieks» redakcijā Preiļos, Aglonas ielā 1.

Lasītāju uzmanībai!

23. un 24. septembrī gaidām jūsu telefona zvanus ar jautājumiem deputātu kandidātiem par aktuāliem un sabiedrību interesējošiem jautājumiem. Zvaniet pa tālruniem 53-07056, 53-07059.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

«Lattelekom» prāvu gaida nākamgad

Valdība šonedēļ apsprieda informāciju par starptautiskās arbitražas procesa ar SIA «Lattelekom» akcionāru «Tilts Communications» gaitu, ziņo BNS. Ekonomikas ministrs Aigars Kalvītis informēja valdības locekļus, ka pašlaik tiek precizēta Latvijas pozīcija tiesas prāvā, tai gatavojoties arī otra puse. Tiesas prāva starp Latvijas valsti un «Tilts Communications» varētu sākties nākamā gada otrajā pusē, taču jebkurā laikā esot iespējams arī mierīgums.

Alkoholu grib tirgot līdz pusnaktij

Latvijas Tirgotāju asociācijas (LTA) akcīzes preču tirgotāju savienība nolēmusi ierosināt grozījumus alkohola aprites likumā, lūdzot atļaut tirgot alkoholiskos dzērienus nevis līdz pulksten 22.00 vakarā, bet līdz pusnaktij, informē LETA. LTA grozījumu nepieciešamību pamato ar to, ka tāda esot pircēju vēlme. Tādā veidā tiktu samazināta arī nelegālā alkohola tirzniecība. Kā zināms, visā valstī kopš jūnija spēkā ir grozījumi Alkohola aprites likumā, kas nosaka, ka dzērienus, izņemot alu, aizliegts veikalos tirgot no pulksten 22.00 līdz 8.00.

KNAB vadītāja kandidātu Saeimā «izsvilpa»

Ceturtdien tikai pieci deputāti Saeimā nobalsoja par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (KNAB) vadītāja amatam izvirzīto zvērīnāto advokātu Jāni Jonāsu. Pārējie balsojot atturējās vai bija pret. Tas nozīmē, ka izvērtēšanas komisijas priekšsēdētājam tieslietu ministrei Ingridai Labuckai pēc ministru prezidenta Andra Bērziņa lūguma jau tuvākajā laikā jāsasauca komisijas sēde un jāizvirza jauns kandidāts no konkursa dalībnieku vidus. J. Jonāss aģentūrai BNS izteicies, ka «šis Saeimas lēmums daļēji demonstrē to, cik ļoti pašreizējā vara vēlas apkarot korupciju».

Talsu tragēdijas lietā divus attaisno

Kurzemes apgabaltiesa šonedēļ attaisnojusi divus Talsu tragēdijas lietā par nolaidību apsūdzētos bijušos Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta darbiniekus. Trešajai personai atstāts spēkā spriedums par brīvības atņemšanu uz trim gadiem nosacīti. Atgādīnāsim, ka Talsos pirms vairākiem gadiem svētku laikā rīkotāju nolaidības dēļ gāja bojā vairāki cilvēki, tajā skaitā bērni.

Aizdomās par starpniecību kukuļošanā aizturēts Juristu biedrības sekretārs

Šonedēļ policija aizdomās par starpniecību 11 000 latu kukuļošanā policija aizturējusi Latvijas Juristu biedrības atbildīgo sekretāru Uldi Papānu. Kukuli Papāns pieprasījis no kāda ārvalstnieka, piesolot panākt labvēlīgu iznākumu kādā krimināllietā.

Latvijā strauji izplatās HIV

Latvija, Igaunija un Krievija ir to valstu vidū, kur kopš 90. gadu beigām saglabājusies un joprojām ir dramatiskā situācija HIV infekcijas izplatībā, secināts UNICEF publikotajā izdevumā «Sociālais monitoring». Kamēr lielākajā daļā pētījuma valstu vērojama no jauna ar HIV inficēto skaita samazināšanās, Latvijā minēta starp tām valstīm, kurās situācija ir gluži pretēja.

Ziņas sagatavoja L. Kirillova

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs – SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@apollo.lv

Tālr. 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

1-53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

1-53-07058, 1-53-07059 (žurnālistiem). Fakss 1-53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (trešdien, sestdien).

INFORMĀCIJA

PREIĻU NOVADA DOMĒ

17. septembrī notika Preiļu novada domes kārtējā sēde.

Izmaiņas novada domes budžetā un speciālajā budžetā

Izdarītas izmaiņas novada domes šī gada budžetā un pasākumu tāmēs, ieņēmumu un izdevumu daļa samazināta par 21 911 latiem. Izmaiņas skar dzīvokļu un komunālo saimniecību, Preiļu 1. pamatskolu, Preiļu arodvidusskolu, kā arī Aizkalnes pamatskolu.

Izdarīti arī grozījumi speciālajā budžetā un pasākumu tāmēs, ieņēmumu un izdevumu daļa palielināta par 350 latiem.

Izmaiņas Preiļu novada kultūras centra štatu sarakstā

Deputāti izskatīja Preiļu novada kultūras centra iesniegto informāciju un, pamatojoties uz domes sociālo, izglītības un kultūras jautājumu komitejas lēmumu, nolēma izdarīt izmaiņas kultūras centra iesniegtajā štatu sarakstā, līdzekļus paredzot no Preiļu novada kultūras centra budžeta 2002. gadam. Štatu sarakstā no šī gada 1. oktobra ietverts saimniecības daļas vadītāja vietnieka amats, kā arī senioru deju kopas vadītāja, ansambļa vadītāja, mākslas studijas vadītāja,

gleznošanas pulciņa, zīmēšanas, veidošanas, mākslas valodas pamatu un tekstilmākslas pulciņa vadītāja amats.

Kultūras centram un domes sociālo, izglītības un kultūras jautājumu komitejai līdz šī gada 31. decembrim uzdots izstrādāt mūzikas skolas un mākslas studijas reorganizācijas par mākslas skolu plānu. Tiek plānots, ka mākslas skola reāli varētu sākt strādāt nākamā gada 1. septembrī.

Būs atklāts konkurss

Preiļu novada domes deputāti nolēma, ka pašvaldības iepirkuma komisijai jāizstrādā atklāta konkursa nolikums un šāds konkurss jāizsludina Preiļu pilsētas jauno kapu būvdarbu pirmajai, otrajai un trešajai kārtai. Sis uzdevums jāveic saskaņā ar a/s «Agroprojekts» Rēzeknes nodaļā izstrādāto tehnisko būvprojektu un veicamo darbu apjoma sarakstu.

Par privatizētajām mājām un dzīvokļiem

Dome noņēma no domes bilances dzīvojamā māju Preiļos, Daugavpils, ielā 43. Pieņemts lēmums no dzīvojamā fonda noņemt arī kādu dzīvokli daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā Preiļos, Daugavpils ielā 23.

Par objekta privatizāciju

Pamatojoties uz iepriekš pieņemtajiem domes lēmumiem, atkārtotai privatizācijai tiek nodots pašvaldības īpašums – ēka Preiļos, Mehanizatoru ielā 4. Nekustamā īpašuma privatizācijas komisijai uzdots veikt nepieciešamās darbības privatizācijas procesa nodrošināšanai.

Apstiprināta teritorijas plānojuma izstrādes tāme

Pamatojoties uz «Teritorijas attīstības plānošanas likumu» un novada domes šī gada 14. maija sēdes lēmumu, nolēms apstiprināt Preiļu novada teritorijas plānojuma izstrādes darbu tāmi. Šim uzdevumam valsts piešķirtā mērķdotācija ir 5000 latu, pašvaldības līdzfinansējums – 1284 lati jeb 25 procenti no kopējās summas.

Izmaiņas privatizācijas fonda rīkotāja nolikumā

Sakarā ar to, ka privatizācijas fonda rīkotāja nolikums tika izstrādāts un apstiprināts vēl pirms Preiļu novada izveidošanas, pamatojoties uz likumu «Par valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas

fondiem», deputāti nolēma izdarīt izmaiņas šī fonda nolikumā, kā arī izveidot privatizācijas fonda rīkotāja padomi triju cilvēku sastāvā. Padomē strādās novada domes priekšsēdētāja vietnieks Vladimirs Ivanovs, Aizkalnes pagasta centra vadītāja Valentīna Lukaseviča un novada domes galvenā grāmatvede Elizabete Vilcāne.

Apstiprināta mācību maksa Preiļu mūzikas skolā

Apstiprināta mācību maksa Preiļu mūzikas skolā 2002./2003. mācību gadā. Mācību dzēķņiem mēnesī būs jāmaksā trīs lati. Noteikts, ka audzēkņi varēs iznomāt klavieres par 2 latiem mēnesī, bet vijoles un pušamos instrumentus par 1,50 latiem mēnesī. Ja instrumentus iznomās pašvaldībām, kurās atrodas mūzikas skolas filiāles, tad par klavieru izmantošanu, skaņošanu un remontiem būs jāmaksā 5 lati mēnesī, par akordeoniem ar skaņošanu un remontiem 3 lati mēnesī, par pušamajiem instrumentiem 2 lati mēnesī, bet koka flautas varēs izmantot bez maksas. Noteikts, ka par mūzikas skolas zāles nomu būs jāmaksā 5 lati stundā.

Pēc Preiļu novada domes sēdes materiāliem sagatavoja L. Kirillova

Preiļu mediķi piedalījās protesta gājienā Rīgā

Astoņi medicīnas darbinieki no Preiļu slimnīcas trešdien, 18. septembrī, Rīgā piedalījās Latvijas Veselības un sociālās aprūpes darbinieku arodbiedrības organizētajā ielu gājienā, lai protestētu pret valdības vienaldzību veselības aprūpes jomā.

— Esam apmierināti ar šīs neparastās akcijas gaitu. Mums radās pārliecība, ka organizēti un vienoti spēsim varasvīriem pierādīt savas prasības un pārliecināt par likumdošanas grozījumu nepieciešamību, — «Novadniekam» teica Preiļu slimnīcas medicīnas darbinieku arodbiedrības vadītājs ārsts Juris Kļaviņš.

Preiļu ārsti kopā ar vairākiem kolēģu no citiem Latvijas rajoniem, kā arī atbalstītājiem gājienā noslēdza ar mītiņu Esplanādē pie Raiņa pieminekļa, kur viņu atbalstam labdarības koncertu sniedza

Igo, Zigfrīds Muktupāvels un Olga Rajecka.

Jautāts, vai ielu protesta gājienam bija arī kāds rezultāts, Juris Kļaviņš atzina, ka mediķu rīcība šovasar jau trešajā streikā bija vairāk vērstā uz plašu sabiedrības masu uzmanības piesaistīšanu, jo valdības pārstāvji tikties ar gājiena dalībniekiem izvairījās, tāpat kā neiedziļinās lietas būtībā un joprojām nav pieņēmuši izšķirošus lēmumus veselības aprūpes sistēmas reorganizēšanai valstī.

Prasa veselības aprūpi pasludināt par prioritāti

Latvijas Veselības un sociālās aprūpes darbinieku arodbiedrība iepriekš izvirzītās prasības neuzskata par izpildītām, Esplanādē uzrunājot gājiena dalībniekus, teica arodbiedrības vadītāja Ruta Viksna. Premjers Andris Bērziņš gan ir solījis, ka līdz oktobrim tiks pieņemti noteikumi par algu palielināšanu. Arodbied-

riba nepiekrīt, ka mediķu vidējais atalgojums tiek palielināts tikai no 1. oktobra, jo izdarīt to tika prasīts jau no 1. jūlija. Tāpat netiek izpildīta prasība palielināt ienākumus visiem veselības aprūpes iestāžu darbiniekiem. Bez tam zināms, ka algu palielināšana gaidāma tikai atlikušajos gada mēnešos, bet par nākamo gadu skaidrības nav.

Protesta akcijas dalībnieki pieņēma rezolūciju, kuru nosūtīja Valsts prezidentei Vairai Viķei-Freibergai, Saeimas deputātiem un valdībai. Cita starpā rezolūcijā teikts, ka «ir jāapzinās katra vesela iedzīvotāja vērtība Latvijas neatkarībai un attīstībai, ir jāpasludina veselības aprūpe valstī par prioritāti, ir jāizveido stabila un sabalansēta veselības aprūpes finansēšanas sistēma ārstniecisko pakalpojumu apmaksā katrā reģionā un valstī kopumā, ir jānodrošina pakalpojumu pieejamība visiem iedzīvotājiem neatkarīgi no viņu ienākumiem, ir jāatjauno Veselības aizsardzības ministrija.»

Pašvaldību vadītāji apmeklēja Preiļu slimnīcu

Atšķirībā no valdības pārstāvjiem un Saeimas deputātiem, kuri Rīgā neizrādīja nekādu interesi par medicīnas darbinieku protestiem, Preiļu rajona lauku pašvaldību vadītāji un Preiļu rajona padomes vadība trešdien atsaucās Preiļu slimnīcas direktora Jāņa Anspoka aicinājumam un apmeklēja Preiļu slimnīcu. Viņi iepazinās ar iestādes sertifikācijas rezultātiem, aplūkoja izremontētās telpas, jauniegādāto rentgena aparāturu un mākslīgās elpināšanas iekārtas, kā arī tikās ar slimnīcas nodaļu vadītājiem un pārrunāja iestādes problēmas. Pašvaldību vadītāji bija apmierināti ar redzēto un pārliecinājās, ka slimnīca vajadzīga visiem rajona iedzīvotājiem, tāpēc mediķu prasības ir atbalstāmas un valsts finansējums jāpalielina.

L. Kirillova

VIDOKLIS, REDAKCIJAS SLEJA

Andris Vaivods: «Jāsteidz iekavētie darbi»

Kopš varas maiņas Līvānu novada domē pagājušas divas nedēļas. Nekāda «iesildīšanās» nav pieļaujama, jo jāturpina iesākie darbi. Par turpmākajiem plāniem «Novadniekam» stāsta pašvaldības vadītājs Andris Vaivods.

Atbalsta slimnīca

17. septembrī Valsts kasē ir noslēgts līgums par kredīta ņemšanu 25 000 latu apmērā Līvānu slimnīcas sertificēšanas vajadzībām. Pirms tam tika panākta vienošanās ar Valsts ieņēmumu dienestu par slimnīcas nodokļu parādu grafika saskaņošanu. Pašlaik slimnīcas parādi ir aptuveni 30 000 latu.

Tuvākajā laikā slimnīcā varēs sākt darbus, lai iestādi sagatavotu atbilstoši sertificēšanas prasībām. Galvenais ir uzņemšanas nodaļas telpu sakārtošana un neatliekamās medicīniskās palīdzības autoašinu aprīkošana ar nepieciešamo aparāturu. Jāsakārto reanimācijas palāta, kur nepieciešamas skābekļa padeves iekārtas.

Esmu pārliecināts, lai slimnīcas nākotne būtu stabila, noteikti vajadzīgs pašvaldības atbalsts, jo te medicīniskos pakalpojumus taču saņem ne sveši ļaudis, bet pašu cilvēki. Ja tāds atbalsts būtu bijis arī iepriekš, situācija nebūtu tik sarežģīta. Līdz šim lielākas naudas summas Līvānu slimnīcai ir piešķirusi vienīgi rajona padome, bet novada domes atvēlētie līdzekļi pēdējo gadu laikā bijuši niecīgi, tikai pāris tūkstoši latu gadā.

Gribētos, lai lielāks atbalsts un izpratne šo jautājumu risināšanā būtu slimokasē. Valstij vajadzēja paredzēt zināmu naudas summu slimnīcu sertifikācijai. Un tikai tad, ja par šo naudu medicīnas iestādes nespēj atbilstoši sagatavoties, varētu prasīt papildus līdzekļus no pašvaldībām.

Bibliotēka, vidzrīzāk, paliks lidzšīnējās telpās

Pagaidām problemātiska ir situācija arī Līvānu bibliotēkā. Ēka jau vairāk nekā piecus gadus atrodas avārijas stāvoklī. Pārsegums ir tik kritisks, ka bibliotēkas darbinieki sen jau pārnēsuši visas grāmatas no otrā stāva uz pirmo, jo grīda var neizturēt lie-

lo svaru. Tas arī apdraudētu darbinieku un apmeklētāju dzīvības.

Deputāti šogad bija pieņēmuši lēmumu novada domes administrāciju pārvietot uz poliklīnikas telpām, bet bibliotēku, savukārt, uz domes ēku. Šim nolūkam no valsts budžeta bibliotēkas vajadzībām jau gada sākumā bija piešķirti 30 000 latu, bet administrācijas pārvietošanai tika plānots ņemt 35 000 latu lielu kredītu. Lēmums par kredīta ņemšanu tika pieņemts vienā no pēdējām sēdēm ar minimālu balsu pārsvaru.

Uzskatu, ka laikā, kad tik smaga situācija ir slimnīcā, mēs vienkārši nedrīkstam ņemt vēl kredītu domes administrācijas aparāta darba apstākļu uzlabošanai. Tuvākajā laikā novada domes sēdē tiks lemts par līdzšinējo bibliotēkas telpu rekonstrukcijas veikšanu. Tas nozīmē, ka būs jāveic ekspertīze, jāizstrādā rekonstrukcijas projekts, notiks cenu aptauja. Bez šaubām, piešķirto līdzekļu būs par maz. Tomēr pašlaik svarīgākais ir gada atlikušajos trijos mēnešos apgūt Valsts piešķirto investīciju naudu. Vai spāpsim? Zaudēts gandrīz gads.

Nekavējoties jāsakārto ūdens apgāde

«Novadniekā» jau vairākkārt rakstīts par kritisko situāciju novada lauku iedzīvotāju ūdens apgādē. Šī problēma īpaši skar Rožupi un Jaunsilavas. Pašlaik tiek izstrādāts projekts, kas paredzēs ūdensvadu nomaiņu, atdzelzošanas iekārtu un filtru uzstādīšanu. Piešķirti 25 000 latu valsts investīciju līdzekļi. Kopumā visi rekonstrukcijas darbi varētu izmaksāt ap 80 000 latu.

Līdzšinējā vilcināšanās ir radījusi situāciju, ka, piemēram, Rožupē daudzdzīvokļu mājas praktiski ir tukšas. Iedzīvotāji, kuri ir spiesti izmantot krāna ūdeni, izlīdzas dažādi, nostādina to lielos traukos, novāra, filtrē, taču labuma maz. Ja ūdensvadā notiek avārija, pēc remontdarbu beigām labu laiku ūdens ir nelietojams.

Tikai pagājušajā nedēļā saņēmām informāciju par to, ka jau maijā rajona pašvaldības varēja pieteikties LIFE Vides sakārtošanas programmai. Projekta īstenošanā ieinteresē-

● Līvānu novada domes priekšsēdētājs Andris Vaivods ir pārliecināts, ka deputātus gaida plašs darba lauks – ir jāpierāda, ka pašvaldība strādā iedzīvotāju labā. Foto: M.Rukosjujevs

sētas ir 13 rajona pašvaldības. Reāli darbi varētu notikt 2004. gadā. Līdz oktobra vidum mums jāiesniedz projekta pieteikums. Domāju, ka līdzdalība LIFE programmā varētu būt viens no risinājumiem, kur ņemt iztrūkstošo finansējumu ūdens apgādes sistēmas sakārtošanai.

Līvānu ielas apgaismos ilgāk

Ar akciju sabiedrību «Latvenergo» panākta vienošanās, ka Līvānos ielas tiks apgaismotas stundu ilgāk nekā līdz šim. Tas nozīmē, ka darbdienās spuldzes degs nevis līdz pulksten 23.00, bet līdz 24.00, bet sestdienās un svētdienās – līdz pulksten vieniem nakti.

Pakāpeniski tiks sakārtota visa pilsētas apgaismošanas sistēma, jo «Latvenergo» un novada domes agrāko nesaņemto dēļ daudz kas nav izdarīts, piemēram, sen izdegušas un nav nomainītas spuldzes, pārrauti vadi un tā tālāk. Varu solīt, ka līdz rudens un ziemas tumšajiem vakariem visi darbi tiks pabeigti, pilsētas ielās būs gaišāks. Protams, domei nāksies vairāk maksāt par iztērēto elektroenerģiju, taču nekāda taupība šajā jautājumā nav samērojama ar mūsu iedzīvotāju neērtībām, tumsas un bedraino trošu dēļ nolauztajiem kurpju papēžiem un kritienos gūtajiem savainojumiem.

Sporta zālei – tikai puse finansējuma

Joprojām aktuāls jautājums ir Līvānu ģimnāzijas sporta zāles celtniecība. Šī problēma «mocīta» jau desmit gadus, taču nevaru solīt, kad

beigsies būvdarbi. Pašlaik ir tikai puse no nepieciešamā finansējuma.

Konkurss celtniecības darbu veikšanai noticis, līgumi parakstīti, taču situācija nav viennozīmīga. Gribu uzsvērt faktu, ka konkursa nolikums tika apstiprināts nevis Līvānu novada domes, bet gan finansu komitejas sēdē. Man nebija iespēju izteikt savu viedokli par šo nolikumu domes sēdē, tāpat kā vēl trim deputātiem, tajā skaitā arī deputātei un Līvānu ģimnāzijas direktorei Maijai Kručinai.

Tagad esam konstatējuši, ka celtniecības projektā ir daudzas nepilnības, piemēram, projekta tāmēs nav paredzēta siltums sistēmas pieslēgšana sporta zālei. Tas nozīmē, ka papildus nepieciešami vēl vismaz 15 000 latu. Projekta pirmā kārtā izmaksās 171 000 latu, otrā – aptuveni 140 000. Līgumā paredzēts, ka visi neparedzētie darbi būs domei jāfinansē papildus. Ar firmu «RNS-D» pašlaik noslēgta vienošanās, ka neparedzētos darbus pārceļsim uz celtniecības otro kārtu, jo domei pašlaik naudas to apmaksai nav.

Mainīsies pašvaldības vadības struktūra

Viena no galvenajām aktualitātēm ir pašvaldības vadības struktūras izmaiņas, lai konkrēts cilvēks atbildētu par konkrētiem darbiem. Pēc Līvānu novada izveidošanas nekāda reorganizācija netika veikta. Rožupes un Turku pagastā joprojām ir atsevišķs budžēts, netika apvienota komunālā saimniecība, vēl aizvien strādā trīs grāmatvedības. Novadu izveidošanas pamatā taču jābūt reorganizācijai, iespējai racionāli un lietderīgi izmantot finansējumu, vienlaikus nodrošinot pašvaldības iedzīvotājiem iespējas saņemt visus nepieciešamos pakalpojumus.

27. oktobrī Rīgā notiks konference, kurā runās par ieteikumiem novadu struktūras pilnveidošanā. Pašvaldību lietu pārvalde ir veikusi analīzi vairākos novados Latvijā, ir izstrādāti ieteikumi, pēc kuru apspriešanas konferencē tos varēsim izmantot savā novadā. Izstrādājot un pieņemot nākamā gada budžetu, Līvānu novada situācijai jābūt savādākai.

L.Kirillova

NOVADNIEKS

Jūsu jautājumus un ierosinājumus katru darbdienu uzklausīsim pa tālr. 1-53-07056.

Kad neinteresē nekas

Darbs dzen darbu, un, skat, nedēļa jau galā. Darbs patiešām dzen darbu, arī žurnālistiem. Nereti mēdz būt tā, ka nav iespējas uzrakstīt par iepriekšējiem notikumiem, kad jauna diena klāt ar jauniem notikumiem, semināriem, sarīkojumiem, izstādēm, un, gadās, ielūgumu kaudzīte izaugusi jau itin liela, bet vēl jau ir arī ielūgumi, kas izteikti personīgi vai pa telefonu. Un tomēr iespēju robežās cenšamies būt visur klāt, jo galu galā avīze nav tikai viendienīte, kuru šodien izlasīt, bet rītā aizmirst. Cilvēki veido vēsturi, bet laikraksts to apkopo, saglabā un kā hroniku, kā dzīvu liecinieci nodod nākamajām paaudzēm. Nesen ar lielu interesi pārskīru pirmo atjaunotās Latvijas gadu rajona avīzes komplektu. Iespaidu ir pārpārēm par to, kas pa šiem gadiem noticis ar cilvēkiem, ar pagastiem, pilsētām, mūsu dzīvi kopumā. Laiks neglābjami to visu aiznestu nebūtībā, jo neviens no nezin kurienes neatbrauks un neuzrakstīs mūsu vēsturi. Svešiniekam nav daļas par mūsu mazo veikaliņu vientuļā nostūrī, par atjaunoto krucifiksu sādžā, par skolasbērna uzvaru lielā konkursā, par mūsu talantīgajiem dziedātājiem, par skolotājiem, kas paši veido horeogrāfiju dejām, vai kas pēc savas iniciatīvas vienas vasaras laikā spēj noorganizēt četras nometnes bērniem. Nevienam svešiniekam, izņemot mūs pašus, nav daļas par mūsu rajona zemnieku dzimtām, par vecajiem sirmgalvjiem, kuru jaunības sapņus sabradāja dzīve Sibīrijā, nevienam citu neinteresē, vai mēs atjaunojam savas baznīcas un kā skolās ienāk datori, kā ģimenes izvēlas latviešu valodu savu bērnu apmācībai un kādi teicami amatnieki dzīvo mūsu pašu laukos un pilsētās. Tūkstošiem cilvēku, kuru darbs un spēja skaisti dzīvot arī rada katrai konkrētajai videi tās labo aurū un piedod lietām un notikumiem jēgu, runā uz mums no šīm avīzēm.

«Novadnieka» žurnālisti izbraukuši simtiem un simtiem ceļu pa mūsu rajona laukiem. Esam devušies pa tikko saredzamām iebrauktām slīdēm pāri pļavām vai laukiem, esam riskējuši iegriezties nezināmos meža celiņos, bieži svešos pagalmos esam tūlījuši ceļu, un vienmēr ir nācies sastapties ar apbrīnojamo sapratni, jo cilvēki zina, — žurnālists ir tas, kurš pacietīgi un regulāri pieraksta šo cilvēku veidoto vēsturi. Kopumā ļaudis ir labestīgi, un vislabāk tas atklājas, kad viņi runā ne par sevi, bet par citiem. No tām mājām, kurās par kaimiņu gāž naida vārdus, steigšus gribas doties prom. Par laimi, tādu nav pārāk daudz. Nesen gadījās aprunāties ar puķu kopēju viņas skaistajā dārzā. Vērsu valodas uz viņas darbīgumu, bet viņa savukārt, — uzrakstiet par mūsu ciema nenogurstošo darbavīru. Kā viņš janvāra atkusnī nes un stāda liepiņās, un viņam tās icaug, kā viņš velk uz muguras par sevi lielāku sudrābītolu, un, viņa rokām iestādīts, tas kupli zaļo. Dodies no šādas mājas prom ar dubulta prieka devu, kā cilvēks māk savu apkārtni kopt un par citiem labu stāstīt.

Nereti daudzās mājās ir teikuši, ka rajona avīzīti izlasa pašu pirmo, no nosaukuma līdz pēdējai rindai pēdējā lapā, jo no tās uzzināms viss, kas noticis pašā tuvākajā apkārtnē – 60 kilometrus garā teritorijā. Ir simtiem skolu jauniešu, kas tāpat rūpīgi visu izlasa, jā, arī par daudzdienu notikumiem savā jaunības maksimumā izsakās negatīvi, bet viņi izsakās par notikumu, nevis pret to, ka tas aprakstīts. Mūsu mazie un lielie bērni prot novērtēt, ka slikts vai labs ir notikums, bet nevis slikti vai labi par to rakstīts. Bet pieaugušie ne vienmēr to prot. Vai arī viņiem ir absolūti vienaldzīga sava novada vēsture. Šie cilvēki visbiežāk pazīstami pēc stereotīpas «es jūsu avīzi vairs nelasišu». Nu, bet, lūdzu, nelasiet. Cilvēki ar šiem vārdiem raksturojuši savu intelektuāli līmeni, savu pozīciju dzīvē, — mani neinteresē tas, kas ap mani notiek. Tādam ir pilnīgi vienaldzīga, ko dzērnīki teicis Vārkavā, ko mūzikas skolotājs Aglonā, kā zemnieks cīnās ar sausumu Stabulniekos, kā mežsargs glābj no uguns mežu Jersikā, kā uzbūvē estrādi Riebiņos, kā strādā Līvānos, kā klājas Preiļu studentiem, kā dzīvo invalīds Galēnos, kā saimnieko Rušonā, kādi jaunieši Rudzātos, Sīlukalnā, Silajānos, kāda keramika aplūkojama Aizkalnē, kādi šī un nākošā gada plāni rajona padomē.

Ko teikt par tādiem, kurus neinteresē pašu apkārtnē notiekošais? Neko. Lai tā paliek viņu problēma.

L.Rancāne

INFORMĀCIJA

Projekts par latgaliešu valodu Satversmē

Saeima nodevusi komisijām lēmuma projektu par Pasaules latgaliešu konferences aicinājuma īstenošanu, kurā uzdots valdībai iesniegt Saeimā likumprojektus par reģionālo pašvaldību ievēlēšanu 2005. gada vēlēšanās, kā arī sagatavot «grozījumus Satversmē latgaliešu valodas valstiskam nostiprinājumam». «Diena» raksta, ka debātes ilgušas vairāk nekā stundu un deputāti priekšvēlēšanu gaisotnē dedzīgi aizstāvējuši Latgales intereses. Tribinē vairākkārt skanējusi arī latgaliešu valoda.

Piecgadīgo un sešgadīgo skolas gads

Bērnu pirmsskolas sagatavošanai — valsts un pašvaldību līdzekļi

Tā bērnu dzīvī, kuri jau līdz šim apmeklēja bērnudārzus, nekas būtisks nav mainījies, bet daudzi citi mazuļi kopš 1. septembra rītos ceļas agri un ar svarīgu sejas izteiksmi dodas pirmsskolnieku gaitās. Bērnu sagatavošanu skolai organizē pašvaldības, bet par pedagogu atalgojumu gādā valsts. Cik rajonā ir piecus un sešus gadus vecu bērnu, kuri iesaistīti pirmsskolas sagatavošanā, kas ar viņiem strādā un kur viņi nodarbojas, informēja rajona izglītības pārvaldes pirmsskolas darba organizatore, Preiļu pirmsskolas izglītības iestādes «Pasaciņa» vadītāja DACE VERBICKA.

Rajonā pirmsskolas sagatavošanā iesaistīti 588 bērni — 291 piecgadīgais un 297 sešus gadus veci bērni. Darbojas 56 pirmsskolas sagatavošanas grupas. Četras no tām strādā pirmsskolas izglītības iestādēs, 21 — skolās, viena Līvānu bērnu un jauniešu centrā.

Pēc vecāku izvēles bērniem, kuriem pirmsskolas apmācība organizēta bērnudārzos, ir iespēja apmeklēt pilnas dienas programmu, kas nozīmē pilnīgu iekļaušanos dienas grupā, vai arī nepilnas dienas programmu, kad bērns apmeklē tikai sagatavošanās nodarbības. Skolā bērniem ir iespējas apmeklēt nepilnas dienas programmu. No rajonā pastāvošajām grupām vienpadsmit ir tādas, kurās bērni nodarbināti 3,5 stundas, un skolotājam par šo darbu paredzēta puslikme. Šo grupu bērniem ēdināšana skolā vai bērnudārzā nav paredzēta, viņi ēd mājās. 24 grupas ir tādas, kurās bērni nodarbojas un pavada laiku septiņas stundas dienā, viņi saņem arī pusdienas. 21 grupā bērniem ir iespēja nodarboties un uzturēties no septiņām līdz 24 stundām, šai skaitā trīs grupas ir tādas, kurās bērni arī nakšņo.

Par pirmsskolas sagatavošanu vecākiem nav jāmaksā, viņi sedz tikai bērnu ēdināšanas izdevumus.

53 grupās mācību valoda ir latviešu, divās grupās — krievu, pa vienai Līvānu 2. vidusskolā un «Pasaciņā» Preiļos. Līvānu pirmsskolas izglītības iestādē «Rūķīši» darbojas viena grupa, kurā pirmsskolas apmācības notiek divās valodās.

Pirmsskolas apmācību programmas ir licencētas

Pirmsskolas sagatavošanā strādā 50 skolotāji. Augustā notika kursi 72 stundu ilgumā, kuros skolotāji Latvijas Universitātes, Soroša fonda projekta «Soli pa solim» un citu pirmsskolas izglītībā kompetentu lektoru vadībā apguva nepieciešamās zināšanas.

Piecgadīgie un sešgadīgie var nodarboties kopīgā grupā, bet, ja bērnu skaits ir lielāks, un katrā grupiņā sanāk pa astoņiem mazuļiem, tās var izdalīt. Piecus gadus veciem bērniem nodarbības ilgst līdz 20 minūtēm un pat mazāk, sešgadīgajiem nodarbību maksimālais ilgums nedrīkst pārsniegt 25 minūtes. Apvienotā grupiņā vieni saņem vieglākus uzdevumus, bet otri smagākus, vienmēr ir arī tādi bērni, kas apsteidz savus vienaudžus un grib veikt lielākajiem bērniem domātus uzdevumus. Skolās darbs notiek atbilstoši Izglītības un zinātnes ministrijas licencētai pirmsskolas izglītības programmai, kurā katra skola izvirza savu mērķi un uzdevumu. Bez šādas licences nevar strādāt. Piemēram, pirmsskolas izglītības iestādē «Pasaciņa» ir licencētas četras pirmsskolas programmas — pa vienai latviešu un mazākumtautību valodā bērnudārza sagatavošanas grupām un tikpat pirmsskolnieku grupiņām ar 3,5 stundas ilgu apmācību.

Astoņās rajona skolās pirmsskolas sagatavošanā uzkrāta liela

pieredze, jo tā organizēta arī iepriekšējos gados. Dace Verbicka kopā ar rajona izglītības pārvaldes speciālistiem, kas jaunā mācību gada priekšvakarā iepazīnās ar rajona skolu gatavību kārtējam darba cēlienam, apmeklējusi vairākas pirmsskolas mācībām sagatavotās grupas, tikusies ar pedagogiem. Par redzēto viņai palicis ļoti labs priekšstats. Atzinīgus vārdus viņa veltīja visām skolām, kuras apmeklējusi, — Sīļukalna, Dravnieku, Galēnu, Salas pamatskolām, kurās pirmsskolnieku apmācībām nodrošināti teicami apstākļi.

Problēmas, kā uzskata Dace Verbicka, varētu rasties ar bērnu nokļūšanu skolā, sevišķi ziemas apstākļos un tajos pagastos, kuros nav organizēta skolēnu pārvašana uz skolu.

Runājot par Preiļu pirmsskolas iestādi «Pasaciņa», Dace Verbicka stāstīja, ka šeit skolai gatavojas 156 piecgadīgie un sešgadīgie bērni. Turpinās pirmsskolas sagatavošana vispārīgajās grupās, kas bērnudārzā pastāvējušas līdz šim, kā arī no jauna organizētas četras grupas ar 3,5 stundas ilgu apmācību, un tās aptver 48 bērnus. Divas grupiņas katrā ar savu skolotāju mācības uzsāk pulksten deviņos no rīta, bet nākamās divas — pulksten 12.30. Vecākiem bija iespējams izvēlēties ērtāko laiku. Seši bērni uz sagatavošanas ierodas no Līčiem. Viņu vecāki ir draudzīgi vienojušies, un vienu dienu mazos atved un aizved viena mamma, otrā dienā — otra. Preiļu novada bērnu pirmsskolas sagatavošanai, kā stāstīja Dace Verbicka, par pašvaldības līdzekļiem ir sagādāts viss nodarbībām nepieciešamais, un vecākiem par savu naudu nekas nav jāpērk. Dace Verbicka jau izdarījusi pirmos secinājumus, ka bērni, kas līdz šim nav apmeklējuši bērnudārzus, jūtas ļoti apmierināti, ar prieku nāk uz sagatavošanas nodarbībām.

Atšķirībā no skolas pirmssko-

Cik bērnu, cik skolu, cik klašu

Skolēnu skaits rajonā

Šajā mācību gadā rajona vispārīgizglītojošajās dienas skolās, vakarskolās, internātskolās un speciālajās skolās mācās 6526 skolēni. Preiļu arrodvidusskolā izglītojas 222 audzēkņi, tāpat pavisam kopā rajonā skolās mācās 6748 bērni un jaunieši.

Rajonā ir divas skolas, kurās skolēnu skaits pārsniedz tūkstoti. Līvānu ģimnāzijā mācās 1086, bet Preiļu 1. pamatskolā — 1005 skolēni. Pēc audzēkņu skaita vienas no lielākajām skolām rajonā ir arī Līvānu 2. vidusskola — 521, Preiļu 2. vidusskola — 481 skolēns. Audzēkņu skaita ziņā nākamās lielākās skolas ir Aglonas vidusskola — 336 un Preiļu Valsts ģimnāzija — 310 skolēni, Riebiņu vidusskola — 278. Tuvu skaitlīm 200 ir sešas skolas: Rudzātu vidusskola — 198 un Vārkavas vidusskola — 193 skolēni, kā arī Dravnieku pamatskola, kurā mācās 160 bērni. Aglonas internātgimnāzijā mācās 180 skolēni.

Nedaudz vairāk nekā simts skolēnu apmeklē Galēnu pamatskolu — 119, Priekūļu — 110, Jaunsilavas — 129, Rožupes — 117, Rušonas — 101. Pārējās lauku pamatskolās audzēkņu skaits ir mazāks par simtu.

Rajonā ir 27 dienas skolas, internātgimnāzija, speciālā internātskola, kas vakara un neklātienes skolas, arrodvidusskola.

Pirmklasnieku vairāk ir pilsētās

Šajā mācību gadā skolas gaitas rajonā uzsāka 437 skolēni, kas mācās 34 klasēs. Sešas klasēs mācības uzsāktas mazākumtautību — krievu valodā. Šādas pirmās klases ir Līvānu 2., Preiļu 2. vidusskolā, Riebiņu, Gailīšu un Silajāņu pamatskolās. Abās vidusskolās, kā arī Silajāņu pamatskolā mācības 1. klasē uzsāktas tikai mazākumtautību valodā.

Visvairāk pirmklasnieku ir Preiļu 1. pamatskolā — 82, Līvānu ģimnāzijā — 73, kā arī Preiļu 2. vidusskolā — 35, Aglonas vidusskolā — 31, Līvānu 2. vidusskolā — 20.

Skolā mācās pēdējo gadu

Rajona skolu 12.-klasēs mācās 449 skolēni. Pamatskolās 9. klases absolvēšanai gatavojas 668 skolēni.

las sagatavošanas grupām nav paredzēti brīvlaiki, izņemot vasaru, kad grupas nedarbosies skolo-tāja atvaļinājuma laikā.

Jāiesaista visi bērni

Pirms jaunā mācību gada rajonā veikts liels darbs, apzinot bērnu skaitu, kam jāuzsāk pirmsskolas sagatavošana. Tomēr dati nesakrīt ar statistikas uzrādītajiem skaitļiem. Dace Verbicka teica, ka ir gadījumi, kad ģimenes ar bērniem pārcēlušas uz citu dzīves vietu, kur bērni arī mācās, bet pēc pieraksta joprojām skaitās vietējā pašvaldībā. Taču ir arī tādi, kas apzināti izvairās no bērnu iesaistīšanas pirmsskolas sagatavošanā. Preiļos ir divas ģimenes, kuras neieilāz savos dzīvokļos, kaut arī

pēc datiem par pierakstu tajos jābūt pirmsskolas vecuma bērniem. Šīs mājiņas apmeklētas vairākkārt, pastkastēs atstāti paziņojumi saistībā ar bērnu skolgaitām. Dace Verbicka ir pārliecināta, ka izdosies panākt visu bērnu iesaistīšanu pirmsskol sagatavošanā.

Arī pirmsskolnieku gaitām gatavojoties, bērniem vajadzēja iziet medicīnisko apskati, tāpat kā, uz sākot skolas vai bērnudārza gaitas. Par šo apskati nebija jāmaksā, tāpat kā par izziņām par bērna veselības stāvokli, atgriežoties skolā vai bērnudārzā pēc slimības.

Pirmsskolas sagatavošana valstī ieviesta ar mērķi paaugstināt izglītības kvalitāti kopumā.

L.Rancāne

POLITISKĀ REKLĀMA

— Esmu latgalietis. Lepojos ar to, ka šeit Ludzas, Krāslavas, Rēzeknes zemē gadsimtu gaitā laidusi saknes mana dzimta. Te manas pirmās grāmatas, mana skola, kurā mūs, lauku meitenes un zēnus, neviens nešķiroja pēc nacionālās piederības un ģimeņu rocības. Te baznīca, kurā kristīts mans dēls un manas meitas. Kā meliorators esmu kājām izstaigājis Latgales laukus ar vienu vienīgu mērķi: padarīt tūrumus auglīgākus un zemes kopējus — turīgākus. Vai to var aizmirst, izvītot, vai no tā var atteikties? Kā lai nesāp sirds par to, ka tagad, nesaprātīgu reformu, nepareizas valsts politikas rezultātā, šie tūrumi aizaug, bet lauki slīgst nabadzībā? Vai, redzot laukos valdošo bezcerību, redzot, kā dzīvo pensionāri, skolotāji, lauku pastnieki, daudz bērnu ģimenes, es varu neiestāties par Latgali? Esmu to darījis līdz šim un darīšu arī turpmāk neatkarīgi no tā, kādā sfērā darbošos. Mēs vienmēr esam aizstāvējuši, aizstāvam un aizstāvēsim mazo cilvēku. Tā ir kreiso sūtība.

Jānis Urbanovičs

Saraksts nr. 2. PCTVL (Par cilvēka tiesībām vienotā Latvijā)

«Rjabinuška» iepatikās rīdziniekiem

Preiļu slāvu kultūras un izglītības biedrība jau sen meklēja iespēju parādīt rīdziniekiem vokālā ansambļa «Rjabinuška» sniegumu. Taču jebkuram provinces kolektīvam nav nemaz tik vienkārši iekarot galvaspilsētas skatuves. Pateicoties personīgiem kontaktiem ar dziedātāju no Rīgas Valentīnu Goldīnu, mums beidzot radās tāda iespēja, ko ar prieku izmantojām.

14. septembrī tīrģus «Rumbula» teritorijā notika pašdarbības kolektīvu rudens svētki «Dzied harmonikas Baltijā». Svētkos piedalījās ne tikai harmoniku spēlētāji, častušku dziedātāji un dejtāji no Rīgas, bet arī ciemiņi no Daugavpils, Preiļiem, Jēkabpils, Alūksnes un Liepājas. Latviešu, krievu, baltkrievu un ukraiņu dziesmas un dejas tika sagaidītas ar daudz skatītāju aplausiem.

Vokālais ansamblis «Rjabinuška» no Preiļiem svētku koncerta laikā uz skatuves nāca divreiz, skandējot dziesmas baltkrievu un krievu valodā. Pēc koncerta dziedātājas apmeklēja «Lido» restorānu «Krievu sēta», priecā-

joties par jauko noformējumu un plašo krievu nacionālo ēdienu sortimentu. «Rjabinuška» dziedātājas saimniekiem nepalika parādā un bajāna pavadījumā nodziedāja savas dziesmas, tā izsauca restorāna apmeklētāju smaidus un aplausus.

So pirmdien, 16. septembrī, uz Preiļiem piezvanīja svētku galvenais režisors Vladimirs Norvinds un teica, ka dziedātājas no Preiļiem atstājušas ļoti labu iespaidu. Nākamreiz šāds pašdarbības kolektīvu koncerts un svētki notiks, iespējams, Daugavpilī. Tāpēc visiem balalaika, harmoniku spēlētājiem, častušku dziedātājiem un dejtājiem būs lieliskas iespējas sevi parādīt.

Vokālā ansambļa «Rjabinuška» dalībnieces sirsnīgi pateicas visiem sponsoriem, kas palīdzēja mērot ceļu uz Rīgu. Esam laimīgas, ka spējam dāvēt prieku arī citiem krievu tautas mākslas cienītājiem.

T.Kolosova,

Preiļu Slāvu kultūras un izglītības biedrības priekšsēdētāja

Kultūra - katra cilvēka pašapziņas pamats

Viesojoties Latvijas pilsētās un pagastos, ar apbrīnu vēroju, cik daudz cilvēki spēj paveikt. Apbrīnojami, ar kādu radošu sparū un pašapziņu viņi strādā, istenojot vienu ieceri pēc otras.

✓ Kas tad ir pašapziņa cilvēka dzīves pamats? To veido mūsu saknes ģimenē, tautā, dzīves vietā, vēsturē, kultūrā un tradīcijās. Kultūra ir tā, kas palīdz mums dzīvot radoši, celt mūsu dzīves kvalitāti. Līdz ar to kļūst pašapziņīgiem un spēt konkurēt ar citiem gan savā vidē, gan Latvijā un pasaulē.

✓ Man ir liels prieks, ka pēdējos četros gados būtiski - par 7 miljoniem latu - pieaudzis finansējums tām kultūras jomām, kuras palīdz veidot konkurētspēju un celt pašapziņu. Svarīgi ir arī tas, lai naudas pieaugumu sajūstu cilvēki visā Latvijā. Vēl svarīgāk - lai ne nauda, ne kultūra nepaliek tikai Rīgā. Manuprāt, tas ir izdevies.

✓ Nauda reģionos nonāk un tiek tērēta dažādi. Pirmkārt, bibliotēkas. Daudzi nojums noteikti ir pārliecinājušies - jo aktīvāk

mācāties, studējat vai veidojat biznesu, jo svarīgāka kļūst bibliotēkas loma jūsu dzīvē. Bibliotēka vairs nav tikai vieta, kur izsniedz grāmatas. Tā pamazām kļūst par universālu informācijas centru. Valstī ir izveidots vienots bibliotēku tīkls un katalogs. Konkursa kārtībā šim tīklam šogad pieslēgs vairākas rajonu un pagastu bibliotēkas. Tas nozīmē, ka pagasta bibliotēkā būs iespēja atrast un saņemt to pašu informāciju, kas atrodama, piemēram, Latvijas Nacionālajā bibliotēkā.

✓ Šis projekts pašlaik ir iesākts, un tas jāturpina, lai vienotajā informācijas sistēmā būtu saslēgtas visas Latvijas bibliotēkas. Tieši tādēļ nepieciešams īstenot Latvijas Nacionālās bibliotēkas projektu, kas kļūtu par vienotās informācijas sistēmas sirdi, vietu, kur apkopos informāciju, saglabās to elektroniskā formā, tādējādi nodrošinot piekļuvi tai no jebkuras Latvijas pilsētas vai pagasta.

✓ Otrkārt, tautas māksla. Latvieši vienmēr bijuši aktīvi kultūras procesa veidotāji. Katrā Latvijas pilsētā un pagastā darbojas vairāki deju kolektīvi un

kori, amatierteātri un rokdarbu studijas. Zinu, ka šī darbošanās palīdz radoši izpausties, atpūties un gūt enerģiju jaunam darba cēlienam. Katrā rajonā ielūkojoties notikumu kalendārā, var tikai brīnīties, kā laudis iespēj visus daudzus pasākumus sarīkot un tajos piedalīties.

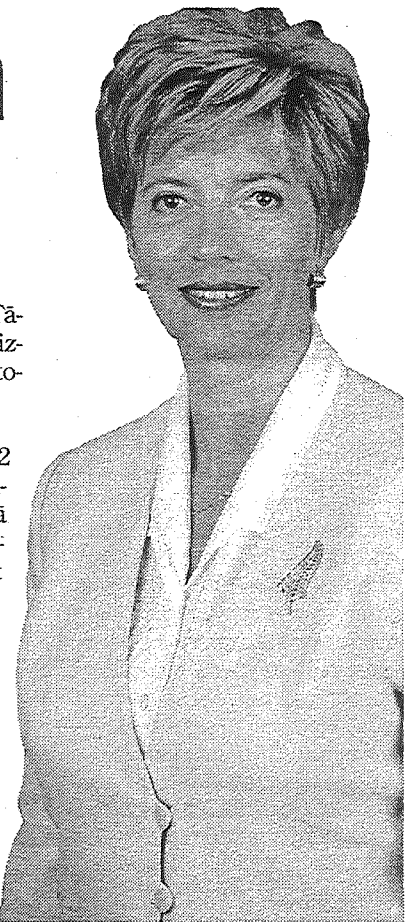
✓ Tomēr galvenā loma tautas kultūrā Latvijā allaž bijusi atvēlēta Dziesmu svētkiem, kuru ietvaros vairāku gadu garumā tiek rīkoti pasākumi gandrīz vai visās Latvijas pilsētās un rajonos. Pēdējos gados tiem pievienojušies vairāki starptautiski festivāli - folkloras festivāls "Baltika" un tautas deju festivāls "Sudmalīņas". Mēs Kultūrkapitāla fondā, kur koncentrējas galvenā kultūras projektiem paredzētā valsts budžeta nauda, esam izveidojuši īpašas mērķprogrammas "Dziesmu svētki" un "Baltika".

✓ Treškārt, kultūras darbinieku atalgojums. Tas noteikti ietekmē ne tikai pašus kultūras darbiniekus, bet arī tos, kuri saskaras ar viņu darbu bibliotēkā, muzejā, deju kolektīvā. Latvijas kultūras darbinieki un mākslinieki ir talantīgi, labi iz-

glītoti un augsti kvalificēti. Tādēļ svarīgi ir viņu spējas un izaugsmi novērtēt arī ar atbilstošu algu.

✓ Panākot vairāk nekā 2 miljonus latu lielu pieaugumu 2002.gada valsts budžetā kultūras jomā, aicināju iestāžu vadītājus to galvenokārt izmantot algu palielināšanai kvalificētiem speciālistiem. Algas ir palielinātas muzeju darbiniekiem, tautas kolektīvu vadītājiem, mūzikas un mākslas skolotājiem, aktieriem. Tomēr šis pieaugums vēl ir niecīgs. Tādēļ uzskatu, ka kultūras finansējumam katru gadu dinamiski jāpalielinās. Atalgojums jātuvinā starptautiskajiem darba tirgus apstākļiem.

✓ Kultūra mums ir svarīga arī kā identitātes zīme, jo citas tautas mūs galvenokārt iepazīst tieši ar kultūras starpniecību. Tā ir kā dzidrs avots ar savu unikālu garšu, no kura pasmelt var ikviens, bet kas atrodams tikai Latvijā. Mēs jūtamies lepnī par to, ka mūs novērtē un pazīst citur pasaulē, tas ievērojami ceļ mūsu pašapziņu. Tāpēc novēlu, lai mūsu

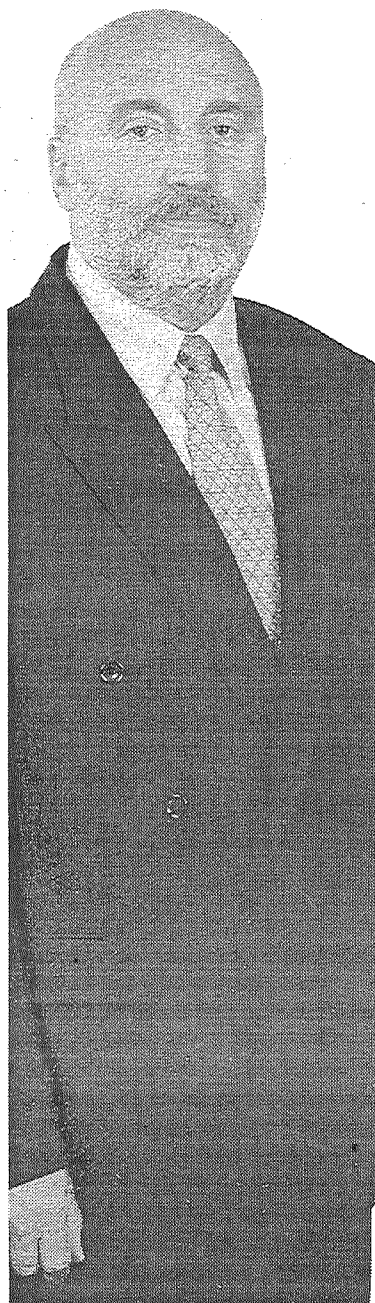

"Kultūra ir kā dzidrs avots ar savu unikālu garšu, no kura pasmelt var ikviens, bet kas atrodams tikai Latvijā," saka Karina Pētersone.

pašapziņas avoti vienmēr būtu dzidri, lai mēs vienmēr būtu lepnī par savu valsti un tautu.

Karina PĒTERSONE
kultūras ministre,
savienības «Latvijas ceļš»
deputāta kandidāte

Ivars Godmanis: "Vairāk policistu uz ielām, mazāk kabinetos"

Ivars Godmanis, Saeimas deputāta amata kandidāts no savienības "Latvijas ceļš", uzskata, ka policijai labāk jāgādā par iedzīvotāju drošību un daudz stingrāk jāvērsas pret ekonomisko noziegumu veicējiem un narkotiku tirgoņiem.

- Kādas ir tās noziedzības formas, pret kurām policijai vajadzētu cīnīties daudz stingrāk?

- Iedzīvotāju personiskās drošības garantēšana ir grūts un nopietns uzdevums. Tas ir saistīts ar divām lietām. Pirmkārt, noziedzība visās tās izpausmēs ir kļuvusi "gudrāka". Īpaši, ja mēs runājam par ekonomiskajiem noziegumiem. Negodīga konkurence - kontrabanda, nodokļu nemaksāšana - apdraud godīgus uzņēmējus. Nodokļu nemaksāšana liedz iespēju valstij novirzīt pietiekami daudz līdzekļu, piemēram, veselības aprūpei un izglītošanai. Otrkārt, ir nākuši klāt jau-

ni noziegumu veidi, kas ir ievazāti no citām valstīm: narkotiku izplatīšana, terorisma iezīmes. Šādu noziegumu novēršana un atklāšana prasa labi sagatavotus policijas darbiniekus, jo ar zirgiem un steku nevar cīnīties pret organizēto noziedzību.

- Vai cilvēki jūtas droši uz ielas, savās mājās?

- Joprojām aktuāls ir jautājums par cilvēka drošību uz ielas, savu īpašumu, drošību uz ceļiem. Cilvēkam ir svarīgi sajūst, ka policijas darbinieks ir turpat tuvumā un aizsargās viņu uzbrukuma gadījumā. Īpaša runa ir par lauku rajoniem, kur policistu skaits ir nepietiekams. Ir jāizvērtē, cik policistu ir nepieciešams, lai nodrošinātu mieru un kārtību attiecīgajā pilsētā, ciematā. Manuprāt, jāizvērtē - vai sadarbība starp valsts policiju, pašvaldības policiju pilsētās un Zemessardzi laukos ir pietiekami laba?

Svarīgi ir izvērtēt policijas apsardzes un privāto apsardzes firmu darba koordināciju un kvalitāti, lai mazinātu ielaušanos, zādzību un laupīšanu skaitu. Īpašniekam ir jābūt drošam par sava īpašuma saglabāšanu.

"Jānodrošina, lai katrs, kas vērsas tiesībsargājošajās iestādēs, zinātu, ka viņu sargā likums, ka nebūs nekādas birokrātiskas kavēšanās vai likuma neievērošanas no policijas puses," uzsver "Latvijas ceļa" deputāts Ivars Godmanis.

Policijas pilnvarām ir jābūt precīzi definētām, pretējā gadījumā, kā pierāda pēdējā laika nepatīkamie notikumi, policisti savas pilnvaras pārsniedz. Jānodrošina, lai starp sabiedrību un policiju valdītu savstarpēja sapratne un uzticība.

- Jūsuprāt, ir jāpastiprina policijas klātbūtne ielās.

- Jāgādā, lai vairāk policistu būtu uz ielām un mazāk kabinetos. Ja cilvēks jūt policista klātbūtni, viņš jūtas drošs par sevi, savu ģimeni. Lai policisti uz ielām varētu labāk veikt savus pienākumus, viņiem jābūt tehniski nodrošinātiem, jo policists, kas uz ielas patrulē automašīnā, var daudz ātrāk nokļūt nozieguma vietā, aizturēt noziedznieku. Policisti laukos un pilsētās intensīvāk ir "jāapbruņo" ar transportu un speciālo tehniku, kas padarītu efektīvāku noziedznieku aizturēšanu, noziegumu izmeklēšanu "uz karstām pēdām".

- Vai, Jūsuprāt, cilvēki Latvijā uzticas tiesībsargājošajās iestādēm?

- Jānodrošina, lai katrs, kas vērsas tiesībsargājošajās iestādēs palīdzības, zinātu, ka viņu sargā likums, ka nebūs nekādas birokrātiskas kavēšanās vai likuma neievērošanas no valsts pārstāvju puses.

- Kas, Jūsuprāt, ir vislielākais

policijas "klupšanas akmens"? Ar kādiem jautājumiem tā pašlaik netiek galā?

- Iekšlietu struktūrām var pārmest narkotiku tirdzniecības strauju pieaugumu. Tādas narkotikas kā heroīnu, kokainu Latvijā uz vietas neražo, tās ievieš pāri robežai. Neapšaubāmi, daudz grūtāk ir "izķert" narkotiku izplatītājus gala etapā (diskotēkās, pie skolām u.c.), kad tās tieši tirgo "klientiem", nekā cīnīties pret šo sērgu jau pašā sākumā - uz robežas. Diemžēl, uz pirkstiem var saskaitīt gadījumus, kad narkotikas aizturētas uz robežas... Domāju, ka radikāli jāmaina pārbaudžu kārtība uz robežas.

- Kādos virzienos vēl policijai vajadzētu strādāt efektīvāk?

- Varētu minēt cīņu pret nelegālo alkoholisko dzērienu izplatīšanu. Pasivitāte šo un citu noziegumu apkarošanā, īpaši laukos, ļoti grauj ticību policijai. Esmu kā deputāts uzklaušījis iedzīvotāju pārmetumus, ka policija pat iesaiņstās "kreisā alkohola" izplatīšanā. Manuprāt, iekšlietu struktūrās ir jāievieš iekšējā kontrole, lai pastiprināti cīnītos pret negodīgiem policistiem. Viens negodīgs policists var sabojāt sabiedrības priekšstatu vairāk nekā desmit labu un godīgu darbinieku uzlabot to.

Evija LAUKROZE

EIROZINĀS

AKTUĀLI

Komisārs klausījās, informēja un pārliecināja

Pirms ierašanās Latvijā ES lauksaimniecības un lauku attīstības un zivsaimniecības komisārs Francs Fišlers paziņoja, ka vizītes laikā plāno «trīs lietas: klausīties, informēt un pārliecināt.» Kā komisārs istenoja savus plānus 16. un 17. septembrī – laikā, kad rit vissarežģītākās iestāšanās sarunas par lauksaimniecības kvotām un tiešajiem maksājumiem?

Uzklausīja zemniekus, ierēdņus un politiķus

Franca Fišlera dienaskārtība bija blīvi sastādīta – tā, lai ES komisāram Latvijā būtu iespējas satikties ar lauku politiku saistītajiem cilvēkiem visplašākajā amplitūdā: gan ar politikas veidotājiem Latvijā (Saeimas deputātiem, Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padomes pārstāvjiem), gan ar politikas izpildītājiem (Zemkopības ministrijas ierēdņiem, Lauksaimniecības universitātes mācību spēkiem), gan, pats galvenais – ar zemniekiem, kurus tā ietekmē un ietekmēs arvien vairāk.

Tiesa, Zaļenieku pagasta «Mežaciruļu» apmeklējums bija lielais sasniegums konkurētspējas demonstrējums no Latvijas puses. Tieši šis piemērs – 680 hektāru saimniecība, 136 slaucamas govīs – vēlāk Fišleram deva pamatu runāt par Latvijas saimniecībām, kuras ir lielākas nekā vidēji Eiropas Savienībā. No otras puses – neviena no naturālajām vai pusnaturālajām saimniecībām, kuru likteni ES Kopējā lauksaimniecības politika mainīs visvairāk – netika apmeklēta. Neoficiāli avoti liecina, ka tāda esot bijusi Zemkopības ministrijas izvēle.

Tomēr lielajā Latvijas Lauksaimniecības universitātes aulā zemniekiem un lauku uzņēmējiem bija iespēja dzirdēt un uzdot jautājumus Francam Fišleram. Rakstiskā veidā viņam tika iesūtīti 236 jautājumi (no tiem 50 bijuši Ata Slaktera uzdotie), tomēr komisārs pat loterijas veidā nemēģināja uz tiem atbildēt, bet atsaucās uz zālē sēdošo jautājumiem par bioloģisko lauksaimniecību, par atbalstu jaunajiem fermeriem, par kvotu noteikšanu Latvijā, par iespējām zemākām prasībām pār-

● Francs Fišlers uzstāšanās laikā preses konferencē Latvijas Lauksaimniecības universitātē. Foto: I. Bušmanis

tikas produktu kvalitātei. Jautājumu uzdošana arī ir politikas ietekmēšanas veids, tālab atliek cerēt, ka Francs Fišlers vismaz iepazīnās ar sarakstītajiem jautājumiem, lai saprastu, kas uztrauc Latvijas lauku sabiedrību.

Ar Franca Fišlera atbildēm uz zemnieku un žurnālistu jautājumiem Saeimas ESIC iepazīstinās atsevišķi.

Informēja par ES politiku... un Latvijas iespējām

Nekādu jaunu dāvanu (vēl kādu papildus subsīdiju procentu, vai kādu tūkstoši tonnu ražošanas kvotu) jau Francs Fišlers uz Latviju neatveda. Zemkopības ministrs Atis Slakteris tā arī diplomātiski novērtēja: «Nekādi brīnumi jau netika gaidīti. Arī pārsteigumu nebija – ne labu, ne sliktu.»

Tā pati 2002. gada 30. janvārī Eiropas Komisijas nodefinētā

stratēģija lauksaimniecībā jaunajām dalībvalstīm: pakāpeniska tiešo maksājumu ieviešana 10 gadu laikā, sākot no 25% apjoma 2004. gadā, tie paši «apgriezti» ražošanas kvotu apjomi, tāds pats uzsvars uz pārstrukturēšanos lauksaimniecības sektorā, tāds pats palielināts finansu atbalsts lauku attīstībai, vienkāršota tiešo maksājumu sistēma sākumā.

Vienīgais jaunums, ko viņš paziņoja «VIP tikšanās» laikā Zemkopības ministrijā, ir signāls, ka Latvija varētu cīnīties par tiešo maksājumu palielināšanu no nacionālā budžeta, kamēr ES vēl garantē tikai 25%. Fišlers informēja, ka, lai kompensētu nepilnīgos tiešos maksājumus, jauno dalībvalstu lauksaimniekiem ES atvēlēs papildus valsts atbalstu lauksaimniekiem no lauku atbalsta līdzekļiem, piemēram, investīcijām.

Fišlers norādīja, ka valsts iekšējā patēriņa apjoms nav arguments kvotu noteikšanā, jo piemēram,

Itālijā trešdaļu piena importē, kā arī kvotas nedrīkstētu balstīt uz nākotnes prognozēm. Patēriņu nevar izmantot kā objektīvu rādītāju, jo liela daļa produktu tiek pārdota pa tiešo, kā arī grūtības noteikt produktu apjomu lauksaimnieku pašpatēriņam un lopbarībai.

Aprēķinot kvotas, ES ir gatava ņemt vērā Krievijas krīzes postošo ietekmi uz Latvijas lauksaimniecību, bet jāņem vērā, ka EK savos aprēķinos izmantoja Zemkopības ministrijas, Latvijas zinātnieku, kā arī Latvijas statistikas pārvaldes aprēķinus kvotu noteikšanā, skaidroja komisārs. «Ja jūs sakāt, ka šie skaitļi nav pareizi, tad jums ir jāpaskaidro, kāpēc šie skaitļi nav pareizi,» piebilda Fišlers.

Sarunā ar Zemkopības ministrijas vadību komisārs Fišlers minēja piecus galvenos ES uzdevumus lauksaimniecībā. *Pirmkārt*, līdz Kopenhāgenas samitam vajadzētu slēgt lauksaimniecības sarunu sadaļu. *Otrkārt*, būtiski ir ne tikai izlemt, kāda būs likumdošana, bet arī to ieviest dzīvē. *Treškārt*, šobrīd Pasaules tirdzniecības organizācijā tiek lemts par turpmāku lauksaimniecības sektora liberalizāciju. *Ceturtkārt*, kandidātvalstīm ir jāveic lauksaimniecības sektora pārstrukturēšana. *Piektkārt*, ir jāpalielina dialogs starp lauksaimniekiem, valstu valdībām un Eiropas Savienību.

Pārliecināja par ES piedāvājuma izdevīgumu?

Ducis Zaļo un zemnieku savienības atbalstītāju Francu Fišleru pie Ministru kabineta ēkas sagaidīja ar transparentiem: «Nevis 25, bet 100% dotāciju!». Ja nebūtu šī piketa, Fišlera aizrādījumu, ka «ir pienācis laiks izbeigt radīt iespaidu, ka viss Eiropas Komisijas finansu piedāvājums sastāv tikai no 25% tiešajiem maksājumiem», varētu uzskatīt par novēlojušos.

«Vajadzētu sākt aplūkot visu finansu paketi pilnībā, kas, starp citu, ietver vairākas priekšrocības Latvijas zemniekiem,» vairākkārt vizītes laikā uzsvēra ES galvenais lauksaimnieks.

Lauksaimnieku pārstāvju konferencē Jelgavā Fišlers izteicās, ka saprotot Latvijas zemnieku ba-

iedzīvotāju sarunu dati būs jāzaglabā. Tā ir virzība no selektīvas uzraudzības uz vispārēju uzraudzību,» vērtē Tonijs Banjans, «Statewatch» redaktors.

Pretrunā ar datu aizsardzības likumu personām nebūs tiesības pārbaudīt savu personīgo sarunu vai elektronisko vēstuli sarakstus vai arī noskaidrot, kā ES institūcijas izmanto šo informāciju. Tomēr ierosinājumā paredzēts, ka šādu informāciju varēs pieprasīt tikai ar tiesnešu akceptu. Galvenais arguments direktīvas labojuma ierosinātajiem ir cīņa pret terorismu, kas tagad tiek papildināta ar efektīvāku vēršanos pret citiem nopietniem noziegumiem, piemēram, pedofiliju un rasismu.

žas, bet uzskatīja, ka tās rodas tikai no nepilnīgas informācijas. Kādi ir komisāra nosauktie labumi Latvijas laukiem pēc iestāšanās ES? Pakāpeniska tiešo maksājumu ieviešana. Pusotreiz lielāka palīdzība lauku attīstībai nekā saņem pašreizējās dalībvalstīs. No pirmās iestāšanās dienas zemnieki varēs izmantot citus tirgus mehānismus, tādus kā intervenci, uzglabāšanu un tirdzniecības mehānismus.

«Īsāk izsakoties, dalība savienībā dos lielāku prognozējamību politikai un cenām, tiešajiem maksājumiem, kuri pakāpeniski pieaugs, un pieeju gandrīz 500 miljonu patērētājiem, kā arī lielāko jauno fondu investīcijām saimniecībās un lauku attīstībā,» uzsvēra komisārs.

Jelgavā Francs Fišlers atgādināja, ka lauksaimniecības pārstrukturizācija nav tas, ko ES uzspiež, jo ar to Latvijai nāksies saskarties jebkurā gadījumā – vai tā iestāsies ES, vai neiestāsies. Lauku rajonu modernizācija un attīstība ir nepieciešama, piebilda komisārs.

Baltijas valstu lauksaimniecības ministri un Latvijas Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga komisāru iepazīstināja ar Baltijas valstu atšķirībām jeb «īpašo statusu» sarunās (īpašuma formu maiņa, Krievijas krīze). Francs Fišlers solīja izvērtēt šo Baltijas argumentu ražošanas kvotu palielināšanai. «ES nākotnē nevarēs pastāvēt divas Kopējās lauksaimniecības politikas un visiem nosacījumi būs vienādi,» kārtējo reizi Zemkopības ministrijā atgādināja Fišlers. Komentējot tiešo maksājumu apjomu, komisārs aizrādīja, ka Latvija zināmā mērā runā sev pretī: «...jūs paši sakāt, ka esat savādāki – jums esot bijusi Krievijas krīze, deviņdesmito gadu sākumā jūs sāktāt pilnīgi no nulles, jūsu vēsture atšķiras no mūsu vēstures un tā tālāk...». Līdz ar to izejas punkts ir cits, un izejas punktā arī mums attiecībā pret jums ir jālieto citi paņēmieni, piebilda komisārs.

Sagaidāms, ka oktobrī dalībvalstis vienosies par kopējo pozīciju sarunās ar Latviju tiešo maksājumu un ražošanas kvotu jautājumā.

Ivars Bušmanis

Franču parfimēru noslēpumi uz iepakojuma...

Turpmāk franču parfimēri būs spiesti uzrādīt visas smaržu gatavošanā izmantotās sastāvdaļas, tā atklājot gadsimtiem senus noslēpumus. Parfimēri uzskata šādu prasību par iejaukšanos amata noslēpumos un jūtas aizvainoti, ka Eiropas funkcionāri ir pielīdzinājuši smaržas jogurtam vai ziepēm, kuriem atšķirībā no parfīma ne-

piemītot dvēsele.

Aizsargājot patērētāju intereses, Eiropas Parlaments bija pieņēmis divus labojumus direktīvā par kosmētiskajiem produktiem. Turpmāk marķējumā būs jānorāda visas sastāvdaļas un jāidentificē visas vielas, kas var izraisīt alerģiju.

Parfimēri gan norāda, ka labu

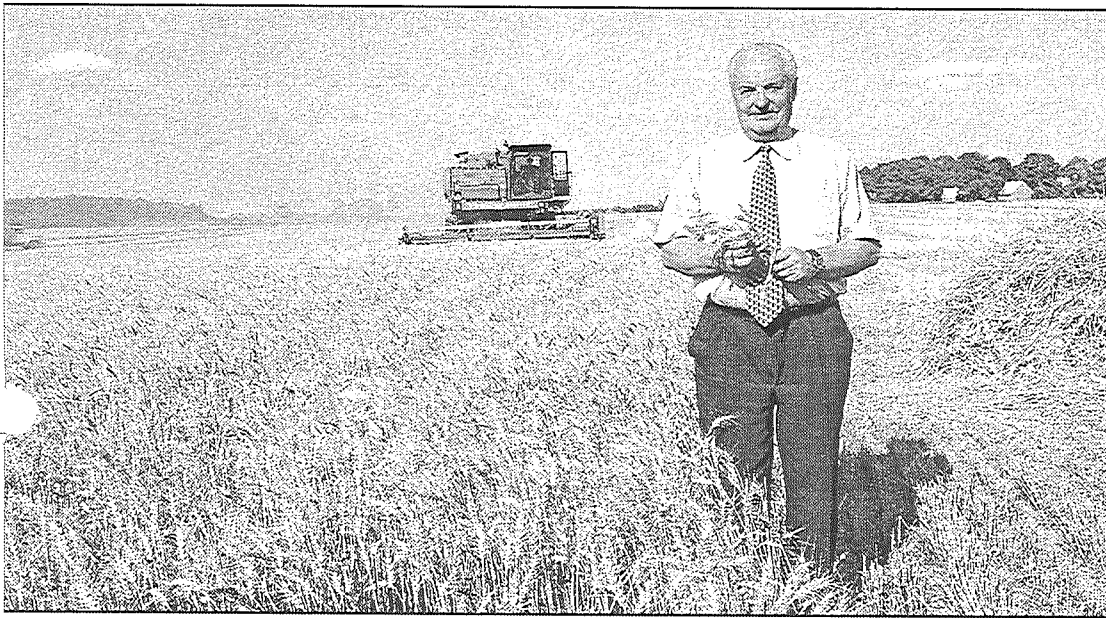
smaržu sastāvā ir ap simtu dažādu vielu, kuru sarakstam uz iepakojuma vispār nav vietas. Turklāt šādi tiktu iznīcināta parfimērija kā māksla, jo tas veicinātu atzītu smaržu kopēšanu. «Mūsu aromātu receptes ir mūsu amata noslēpums, mūsu prasme, mūsu profesijas būtība,» televīzijai «French La Chaîne Info» skaidrojis Par-

fimēru biedrības priekšsēdētājs Fransuā Tibodo.

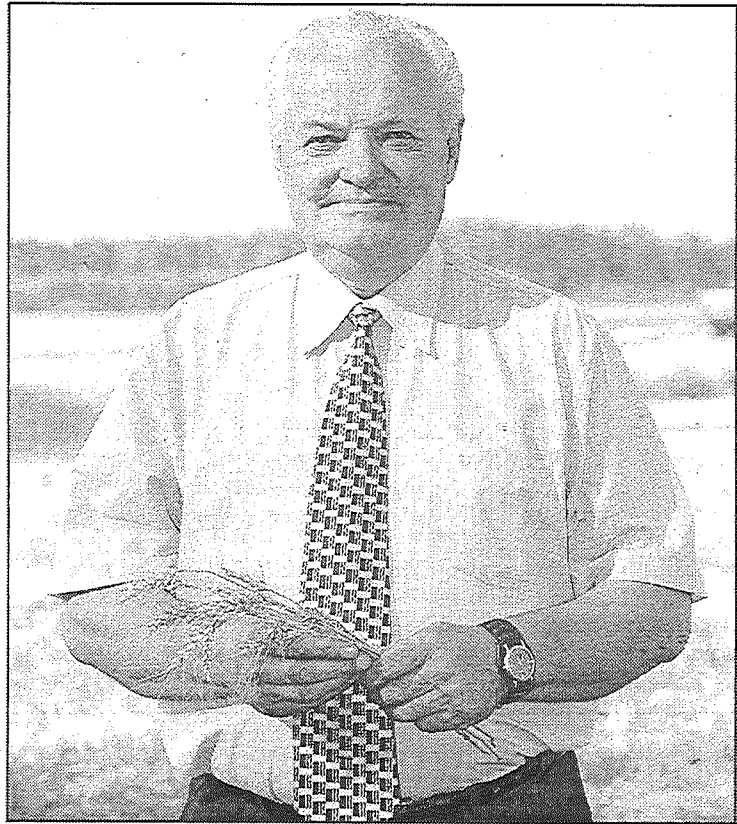
Eiropas Komisijas kosmētisko produktu zinātniskā komiteja publicējusi sarakstu, kurā uzrādītas 26 vielas, kas var izraisīt alerģiju. Minētie pielikumi paredz to izmantošanas ierobežošanu. Taču Fransuā Tibodo norāda, ka 16 no minētajām vielām ir dabiskas iz-

celsmes, piemēram, rožu, lavandas vai citrona ekstrakti, tādējādi Eiropas Parlamenta deputāti runājot pretī paši sev, jo iepriekš izteiktis atbalsts dabisku aromātu izmantošanai smaržu ražošanā. Turklāt tikai vienam cilvēkam no 250 tūkstošiem smaržas var izsaukt alerģiju.

Vismaz divkārt jāpalielina subsīdijas lauksaimniekiem, uzskata Leopolds Zunda

“Lauksaimniecības subsīdijām gadā nepieciešams atvēlēt septiņus procentus no valsts budžeta, nevis trīs procentus, kā tas ir patlaban,” saka Viļānu selekcijas un izmēģinājumu stacijas prezidents Leopolds Zunda, kas, pārzinot lauksaimnieku problēmas, no Zaļo un Zemnieku savienības saraksta nolēmis kandidēt 8. Saeimas vēlēšanās, lai darītu galu valsts nepamatoti nolaidīgajai attieksmei pret Latvijas zemkopjiem.

Latvijas Zemnieku savienības Viļānu nodaļas vadītājs un Viļānu selekcijas un izmēģinājumu stacijas prezidents Leopolds Zunda – pieredzējis lauksaimnieks – uzskata, ka nākamajai Saeimai un jaunajai valdībai jāpalielina zemkopjiem paredzēto subsīdiju apjoms.

– Kas 8. Saeimai jāizdara, lai beidzot sāktos pie varas esošo politiku pagaidām tikai vārdos deklarētā lauku, sevišķi Latgales, attīstība?

– Lai sāktu kaut ko darīt, vispirms ir nepieciešama nauda, tā tad daudz lielāks valsts finansējums atbalsts. Otrkārt, katrā pagastā nepieciešams dibināt krājzaudēju sabiedrības, un tam atkal ir nepieciešams valsts atbalsts. Piemēram, atnāk pie manis zemnieks, nopērk no manis sertificētu sēklu, vienalga – graudiem, līnēm vai kartupeļiem, taču pēc tam viņam nepietiek naudas, lai nopirktu degvielu tehnikai. Vai arī degvielu zemnieks jau nopircis, bet sējai vēl vajag divus trīs simtus latu. Neviena banka ar viņu par tik “sīkām” summām pat nerunās! Tāpēc ir nepieciešamas šīs vietējās krājzaudēju sabiedrības. Treškārt, jāsniedz atbalsts tiem, kas grib saimniekot un ražot, bet kam nav starta kapitāla. Viņam varbūt ir tehnika vai kāda cita mantiskā vērtība, ko iekļāt pret kredītu. Tāpēc ir jāpanāk, lai topošie saimnieki var saņemt kredītus ar maziem procentiem – ne vairāk kā trīs līdz pieciem. Tad cilvēks var sākt laukos saimniekot.

Leopolds Zunda leguvis divas augstākās izglītības: grāmatvedis ekonomists un agronomis
Viļānu selekcijas un izmēģinājumu stacijas prezidents
Latvijas Linu audzētāju asociācijas valdes priekšsēdētājs
Latvijas Sēklu audzētāju asociācijas valdes loceklis
Latvijas Zemnieku savienības Viļānu nodaļas vadītājs

Ja runā par Latgali, nepieciešama valsts subsīdiju diferenciācija. Proti, ja Bauskā zemnieks no hektāra izaudzē piecas sešas tonnas graudu, Latgalē dažādu apstākļu dēļ zemnieks izaudzē labi ja divas divarpus tonnas. Līdz ar to produkcijai ir dārga pašizmaksas un Latgales zemnieks paliek zaudētājos, kaut arī apzinīgi veic savu darbu.

– Kas būtu jādara vietējam pašvaldībām, lai sekmētu lauksaimniecības attīstību, un kā valstij šajā jomā vajadzētu pašvaldībām palīdzēt?

– Tā ir vēl viena liela problēma, ka tagad pašvaldības ir pilnīgi novērsušās no saimnieciskās dzīves. Tas nav pareizi! Katrā pagastā, ne tikai rajona centrā, noteikti jāizveido konsultāciju biroji, kur dažādi speciālisti dotu padomus zemniekiem saimniekošanā, ja mēs gribam, lai dzīve laukos pakāpeniski sāktu iet uz priekšu. Katrā pagastā ir vajadzīgs cilvēks, kas ikdienā pastāvīgi konsultētu zemniekus dažādos jautājumos, kaut vai kā pa-

reizi un labāk ņemt kredītu. Ja zemniekam vajag, viņš piezvana vai atnāk uz pagastu un uzzina visu, kas nepieciešams, piemēram, augu aizsardzības jautājumos, kas ir visgrūtākā lieta zemniekam. Daudzi nezina, ko vajag mēslojot, kādus mēslus lietot, cik mēslojot, kādos laika apstākļos... Valstij vajadzētu palīdzēt pagastiem, lai katrā varētu algot šādus konsultantus.

– Daudzi zemnieki šobrīd ir skeptiski noskaņoti pret Latvijas stāšanos Eiropas Savienībā. Vai, jūsuprāt, Latvijas amatpersonas iestāšanās sarunās dara visu, lai cīnītos par mūsu valsts zemkopju interešu aizstāvību?

– Ierēdņiem, kuri vada sarunas par Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā, vairāk vajag sagatavoties un argumentēt atbildes uz visām Eiropas Savienības prasībām, aizstāvojot mūsu intereses

“Reģionālā reforma ir jāveic tā, lai stimulētu ražotņu rašanos, kas dotu cilvēkiem laukos darbu.”

un skaidrojot, kāpēc mēs viņu prasības vienā vai otrā pozīcijā nevaram uzreiz izpildīt. Skaidrot, ka Latvijai, kamēr notiek pielāgošanās, nepieciešamas atlaides kādā laika periodā. Piemēram, Ministru kabinets apstiprinājis noteikumus par mājdzīvnieku labturību, kam drīz jāstājas spēkā. Tur ierakstītas tādas lietas, kas pat ne visur ārzemēs ir ieviestas. Šie noteikumi paredz,

ka teļu kūti jābūt ventilācijai. Un, ja ventilācija nestrādā, par to jāziņo gaismas un skaņas signalizācijai. Bet pie mums taču pat reanimācijas nodaļās tā nav... Zemniekiem nav naudas, lai to visu ieviestu. Tāpēc vēlreiz uzsveru, ka visi šie noteikumi ir jāpieņem ar prātu! Lai tie būtu loģiski, samēroti ar reālo situāciju Latvijā. Nu ko darīs lopkopji, kas to signalizāciju nevarēs ierīkot, jo tam vienkārši nebūs naudas! Atkal būs jāizkauj lopīni. Vēl viena interesanta lieta, runājot par Eiropas Savienību. Nesen biju tautsaimniecības izstādē Birmingemā un satikos ar Anglijas Zemkopības ministrijas pārstāvjiem. Viņi stāstīja, ka Eiropas Savienībā pastāv daudz pirmsiestāšanās fondu, lai finansāli atbalstītu mūsu lauksaimniecības un arī citu tautsaimniecības nozaru at-

jām gadā nepieciešams atvēlēt septiņus procentus no valsts budžeta, nevis trīs, kā tas ir patlaban. Jāmaina arī subsīdēšanas noteikumi, jo pašreizējos normatīvajos aktos par lauksaimnieku subsīdēšanu ir iekļauti tādi noteikumi, ka daudziem zemniekiem ir grūti vai neiespējami dabūt pat šīs nelielās subsīdijas. Piemēram, kāpēc subsīdijas nevar saņemt tie piena ražotāji, kam ir mazāk par 15 govīm? Bet varbūt tam, kam ir 5, 10 vai 13 govīs, tas piens ir kvalitatīvāks! Galu galā daudz gotiņu izkauj un valstī ievēd gaļu no citām valstīm. Tāpat zemniekiem arī vajadzētu piešķirt nodokļu atlaides, jo šobrīd saimniekot laukos tiešām ir ļoti grūti, ja ņem vērā produkcijas uzpircēju diktētās zemās cenas. Manuprāt, viens no darbiem, kas jāpaveic nākamajai Saeimai, ir likuma pieņemšana, kas paredz katrā deputāta atskaitēšanas saviem vēlētājiem. Tas nāks par labu pašiem politiķiem, jo viņi redzēs, ko tauta prasa, ko tauta domā, nevisticamībai izolētā strādās Rīgā. Diemžēl desmit gadi pagājuši, bet nekā tautai iepriecinoša joprojām nav. Jāapsver arī iespēja deputātu atsaukt.

– Kā vērtējat valsts reģionālo politiku?

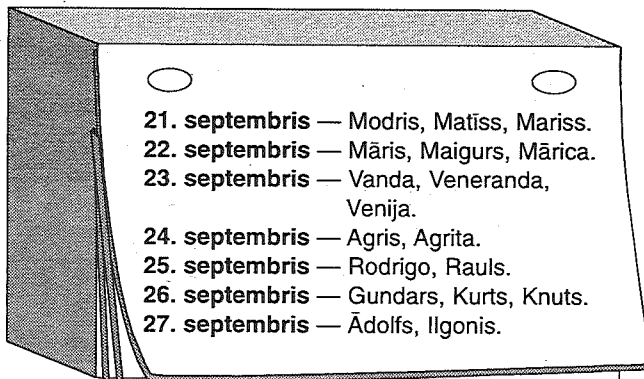
– Man nav skaidrs, ko valdošie politiķi ar šo reģionālās politikas reformu grib panākt! Kaut ko dara, bet jēga maza. Reģionālā reforma ir jāveic tā, lai stimulētu ražotņu rašanos, kas piesaistītu cilvēkus, dotu laukos darbu, nevis reformēties reformu dēļ, vienkārši mākslīgi apvienojot administratīvās teritorijas.

tīstību. Diemžēl pie mums šī informācija nevienmēr nonāk. Nav saprotams, vai tā ir grūti iegūstama kādu ierēdņu nolaidības dēļ vai to kāds slēpj... Šajā būtiskajā lietā Latvijā ir informācijas bads.

– Ko jūs uzskatāt par pirmajiem un galvenajiem uzdevumiem, kas jāpaveic pēc ieviešanas 8. Saeimā?

– Vajag mainīt subsīdiju politiku. Lauksaimniecības subsīdi-

APSVEIKUMI, KONKURSS

HOROSKOPS NEDĒĻAI (23. - 29.09.)

Auns. Būsiet dzīvespriecīgs un liksms arī privātajā dzīvē. Vakarus būs grūti pavadīt mājas atmosfērā. Jūs gaida aizraujoša nedēļas nogale. Būsiet pārsteigts, cik jums daudz labu kolēģu un paziņu. Patiks realizēt fiksās idejas, būsiet enerģisks un neapturams. Dariet darbus, kur nepieciešams radošais lādiņš.

Vērsis. Atpūties, jo drīz jūs gaida darbs, kam vajadzēs daudz spēka un enerģijas. Derētu pārdomāt, ko sagādāt no ģimenes un partnera. Jāmeklē domubiedri. Sāciet nedēļu ar gaišām domām, maniet ierasto redzējumu. Rūpes un raizes lieciet pie malas, jo izdosies īstenot savas slēptākās ieceres. Vajadzēs lūkoties nākotnē.

Dvīņi. Nepalaidiet garām izdevību — nejausa iepazīšanās var kļūt ļoti nozīmīga. Neignorējiet likteņa piespēlētās situācijas. Dzirdēsiet smieklīgas baumas par sevi. Nepatīkamas situācijas var radīt naiva uzticēšanās cilvēkiem. Saprātīgi rikojeties ar naudu, atturieties no jebkādiem darījumiem ar lielu naudu summu.

Vēzis. Sadzīve var sagādāt nepatīkamus mirkļus. Draugi palīdzēs atrisināt finansiālos jautājumus. Mīļotā persona gaidīs no jums vairāk, nekā esat spējīgs dot. Citu cilvēku laipnību uztveriet ar aizdomām. Izdosies sarunas un kontaktu dibināšana, labi izpratisiet zemtekstu, mācēsiet atšķirt patiesību no meliem.

Lauva. Klausiet intūcijai — laimēsies loterijās. Mīļotais centīsies, lai tiktu atzinīgi novērtēts. Jūs gaida romantiska nedēļas nogale kopā ar senu, kaislīgu mīlestību. Neko nevajag atlikt. Draudzīga attieksme un tolerance nodrošinās kolēģu atbalstu svarīgu projektu īstenošanā. Nāksies paciest glaimīga un lišķīga cilvēka klātbūtni.

Jaunava. Veiksmi biznesā garantēs rūpība — izlasiet visus dokumentus, pirms tos parakstāt. Atklāsies, kas ir jūsu patiesie draugi. Attiecības atkārtosiet vecas kļūdas. Peļņu gūt nebūs viegli. Varat turpināt veikt reformas savā mājāsaimniecībā, reorganizēsiet savu uzņēmumu. Dariet tāds darbus, kuriem ir tālejošas sekas.

Svari. Kautrība un neizlēmība nebūs labi sabiedrotie, it sevišķi, ja gribat sākt jaunu dzīvi. Iemīļotais izteiks labu priekšlikumu, derētu ieklausīties draugu padomos. Naudas lietās jaunums nav gaidāms, tāpēc neizputiniet savus iekrājumus. Būs nepieciešama liela koncentrēšanās spēja. Būs grūti gūt sabiedrības atbalstu.

Skorpions. Sakārtojiet attiecības ar ģimenes locekļiem, iepilnāniet romantiskas vakariņas ar savu iemīļoto. Lai gūtu panākumus, būs jāmaina sava attieksme pret tiem. Varat gatavoties darbvietas maiņai. Iespējams materiālais zaudējums. Iepazīstoties ar jauniem draugiem, noderēs intūcija.

Strēlnieks. Labi padosies sarežģītu domu izteikšana. Ceļojumi un pārgājieni nedēļas nogalē padarīs neaizmirstamu. Var laimēties iepazīties ar populāru cilvēku. Savas idejas izdosies piedāvāt asprātīgā un pievilcīgā veidā. Darbus padariet tā, lai jaunā nedēļā pie tiem nebūtu jāatgriežas. Varat piedalīties politiskās diskusijās.

Mežāzis. Neko neplāno, vairāk izdosies mirkļa iegribas. Nāksies nopulēties, lai iemīļoto personu darītu laimīgu, palīdzēs laba humora izjūta un iztēle. Saņemsiet sen gaidītu naudu. Veiksies darbi, kam nepieciešama precizitāte. Grūtirdību, ko radījušas nesaskaņas ar kolēģiem, var kļūdēt sirsniņa izrunāšanās.

Ūdensvirs. Var piepildīties kāda kļūsa cerība. Draugi novērtēs jūsu individualitāti. Jaunās attiecības būs ilgstošas, atradīsiet vienojošo pat ar šķietami atšķirīgu cilvēku. Jaunas zināšanas apgūstiet viegli, īpaši datorgrafikas, filmu uzņemšanas jomā. Jums būs laba iztēle, taču neveiksies neradošs darbs. Iecerētais var izvērsties citādāk.

Zivis. Attiecībās traucēs paradums apvainoties par niekiem. Visu dienu krāsiet naudu, lai vakarā augstirdības uzplūdā to dāsnī notērētu kopā ar draugiem. Maz izredzē, ka saņemsiet praktisku palīdzību no kolēģiem, vis vajadzēs paveikt vienatnē. Iesaistieties sabiedriskos darbos. Intūcija būs spēcīgāka par loģisko domāšanu.

Audz laimīgs, mazais!

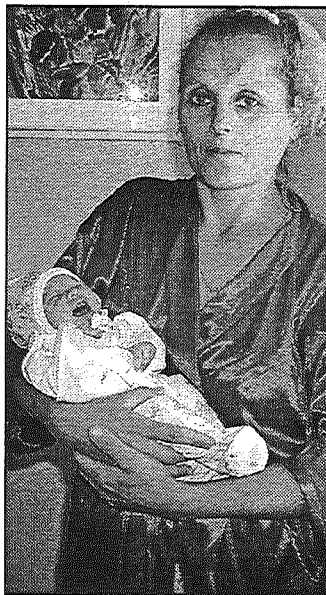
Jūtos ļoti laimīga par to, ka man ir vēl viens bērniņš, teica Sandra Petrova no Pelēču pagasta, tagad jau četrus dēlu māmiņa. Ģimenes jaunākā atvasīte piedzima 14. septembrī, kā dzimšanas dienas dāvana savai vecmāmiņai Natālijai. Petrovu ģimenes lielākie puikas sasnieguši pusaudžu gadus. Visi trīs: Valdis, Viktors, Andris mācās Špoģu vidusskolā. Brāļiem, mammai un tētim Dmitrijam kopīgi jāizdomā jaundzimušajam vārds. Kaut arī zēni gaidīja māsiņu, ģimenei jau iepriekš bija zināms, ka piedzims brālītis. Tomēr ar vārda izvēli nesteidzās.

Sandra strādā par bibliotekāri, bet Dmitrijs rūpējas par saimniecības lietām. Tuvumā dzīvo arī vecmāmiņa Natālija un vectēvs Vasilijs, kam mazulītis ir divpadsmitais mazbērns. Otrajai vecmāmiņai Terēzijai un vectētiņam Staņislavam arī pietiekoši kupls mazbērnu pulciņš — pieci.

Mazajam puisītim māmiņa vēlēja labu veselību un augt laimīgam, bet saviem lielajiem dēļiem — būt pacietīgiem. Varbūt būs grūti, Sandra teica, bet gan jau tiksīm galā. Viņa pateicās ārstam Jurim Kļaviņam, vecmātei Aleksandrai par atbildības pilno attieksmi un rūpēm dzemdībās.

Preilietes Irinas Lebedevas ceturtais bērniņš — puisītis piedzima 17. septembrī. Bērna tētis Ivans dēliņu nolēma nosaukt savā vārdā, un tā ģimenē tagad būs divi Ivani. Mazulītis ir vienpadsmitais mazbērns saviem vecvecākiem Fainai un Savvam.

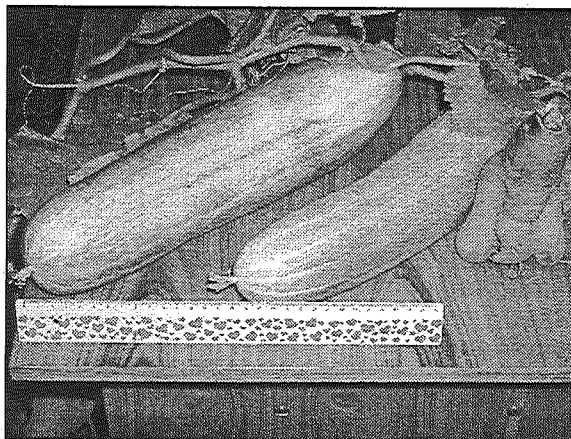
Vecākais dēls Viktors jau gatavojas dienesta gaitām, bet piecpadsmitgadīgais Jurijs mācās. Brāļiem ir arī viena māsiņa. Lūbavai apritējuši astoņi gadi.

Ģimene dzīvo Preiļos, bet puisīti kristīs pēc Riebiņu vecdicībnieku draudzes tradīcijām.

Irina par rūpēm un atbalstu pateicās ārstam Jurim Kļaviņam un vecmātei Jekaterīnai.

Milzenis siltumnīcā

Daba zemkopjiem sagādā ne vienu vien pārsteigumu. Arī Pūgu ģimenei Līvānu novada Rožupes pagastā šoruden nācās brīnīties par neparastu gurķu ražu. Attēlā redzami gurķi svēra 1710 un 975 gramus. Zemnieku saimniecības «Mantenieki» īpašnieks Jānis Pūga, kurš milzeņus nogādāja uz «Novadnieka» redakciju, pastāstīja, ka tie izauguši meitas Sandras koptajā siltumnīcā. Pavasarī, kad tirgū iegādājušies tomātu stādus, pārdevējs neatlaidīgi centies pierunāt nopirkt kādu siltumnīcu gurķu dēstiņu, sak, nenozēlosiet. Nopirkuši arī, vienu vienīgu. Audzis kupli, ražojis bagātīgi, un visu vasaru ēduši gurķus slavēdami. Pašā galotnē aiz lapām nepamanīti palikuši divi gurķi, kopēja ieraudzījusi tikai tad, kad tie bija jau visai prāvos apmēros. Tad nu arī ļāvuši augt, cik tik. Kad gurķu gali sākuši mesties iedzelteni, abi milzeņi noņemti. To garums sasniedz 36 centimetrus.

Fotokonkurss «Skaistākā puķe manā dārzā»

Smaržo un san

Sīlūkalna pagasta Klintaiņu mājas saimnieces Anisijas Putines lepnums ir labi kopta un uzturētā mājas apkārtnē. Viņa prot pareizi saskaņot augu grupas, atrast tiem piemērotāko vietu. Zināšanas un arī attiecīgs sertifikāts iegūti «Praktiskais latvietis» rīkotajās apmācībās «Tavs skaistais puķu dārzs». Puķu stādījumi tā pa īstam ierīkoti pirms gadiem trim. Kopējas enerģiju, darbu un nemitīgas rūpes prasa visas viņas milules — bagātīgi ziedoša hortenzija, aslapju flokši, akmeņlauzītes, vasaras dālijas, 13 šķirņu rozēs, astoņu šķirņu lilijas, amaranti un hostas, forsītijas un helēnijas, un daudzas citas puķes. Viņas milule ir kuplā vītēnroze. Bet konkursā Anisija Putine piedalās ar pašas fotografēto kazbārdi, kas desmit gadu laikā sakuplojis skaists un bagātīgs.

Sis daudzgadīgais košumaugs

zied vasaras sākumā, pirms Jāņiem un to laikā. Saimniece tam ierādījusi vietu abās pusēs pie virtuves durvīm, un augs jūtas ļoti apmierināts ar pa pusei noēnoto vietu. Pateicībā kazbārdis ik vasaras dāvina krēmbaltus ziedu pušķus ar atturīgu smaržu. To lab-

prāt apciemo bites, tāpēc kopēja var teikt, ka krūms dāvina ziedus, smaržu un patīkamu sanoņu. Īpašu kopšanu augs neprasa, taču pēc pārziedēšanas nokaltušie ķekari noteikti jānogriež, tad krūms bagātīgi kuplo.

PAR VISU...

Jaunas kurpes, jaunas bēdas

Pusstunda veikalā?

Ļoti bieži veikalā kurpes liekas pašā laikā, taču, sākot ikdienas gaitas, sāk žņaugt vai spiest. Speciālisti atgādina it kā vispārzināmas gudrības. Laikojot noteikti jāuzvelk abas kurpes un jāpastaiģā, lai izjustu, vai nespiež, vai necilājās. Optimālākais izjušanas laiks — pusstunda!

Kuram gan ir tik daudz laika apavu laikošanai?! Tomēr jāpāpērk. Tāpēc jau pēc pirmās nākas dzirdēt saucienus pēc kurpnieka palīdzības.

Ikvienam ir svarīga kurpju kvalitāte, diemžēl ne vienmēr tieši augsta cena nosaka, vai āda ir kvalitatīva. Pārdevējas stāsta, ka ļaudis pat mēdzot apavus apošņāt — sak, vai tik tā ir āda, kaut gan diez vai tā ir pecizākā metode...

Pietiekami daudzi ir gatavi pirkt sintētiskus apavus, ja tikai iekšpuse ir izoderēta ar ādu. Ādas apavos kājas mazāk svīst, tie ir veselīgāki un arī valkājas labāk.

Bez slidēšanas

Razotāji rada arvien jaunus ādliglīdzekļus — sākot ar uzpušamiem šķidrumiem un ādskiem kurpju ādas izturības uzlabošanai līdz īpašiem ieliktniņiem. Dāmas bieži jūtas slikti, staigājot valējās augstpapēžu kurpēs, jo pēdas mēdz slidēt uz priekšu. Ir iespēja nopirkt speciālus ieliktniņus, kurus ievieto kurpju priekšpusē. Praktiskāki ir ieliktniņi, nevis ielīmējamie ieliktniņi, jo, iespējams, ar laiku pēdas vairs neslidēs.

Ja kurpes ir nedaudz par lielu, var nopirkt speciāli veidolus mīkstus ādas ovāliņus,

kurus pielīmē kapei, tādējādi neļaujot kājai cilāties.

Daudziem rada problēmu apavi, kas iekšpusē krāso. Pārdevējiem par šo īpatnību jūs noteikti jābrīdina. Tas gan nenozīmē, ka šīs kurpes visiem sakrāsos melnus papēdīšus, tas atkarīgs no sviedru sastāva. Var pamēģināt apavos iesmidzināt līdzekli «Anticolor».

Jaunus apavus pirms valkāšanas ieteicams apstrādāt, piemēram, izmantot aerosolu pret mitrumu. To nedrīkst pūst tikai uz lakādas, pārējo drīkst apstrādāt, pat zamsādu, kam īpaši nepieciešama mitruma aizsardzība. Labs esot arī vasks pret mitrumu, kas īpaši noder kurpēm, kas mitrumā paliek plankumainas.

Ja kurpes spiež

Ko darīt, ja kurpes par savu vai spiež? Var nopirkt īpašus līdzekļus atsevišķu vietu pastiepšanai. Šķiet vienkārši — iepūt problemātiskās vietās iekšpusē un ārpusē, pastaigā kādu laiku, un kārtībā. Tomēr jāpēta, vai līdzeklis paredzēts tieši jūsu apavu ādai. Vairāki cilvēki, kas lietojuši šādu līdzekli, gan sūrojas, ka pēc laiciņa apavi zaudējuši formu.

Kurpes stiepj arī apavu darbnīcās. Process nav ātrs, pēc tehnoloģijas apavam iekārtā jāatrodas divas dienas. Ja kāds piedāvā veikt to stundas laikā, ziniet, ka kurpē ērti jutīsieties tikai kādu laiku, pēc tam apavs atgriez-

sies vecajās slīdēs. Svarīgi arī tas, kādas kvalitātes kurpes esat iegādājies. Lētus dermantīna apavus pastiept neizdosies, arī auduma kurpes ne, toties zamsādas apavi stiepsies bez problēmām.

Bieži gadās, ka spiež šuve. Ārējās šuves stiepijas bez problēmām, sarežģītāk ir ar iekšējām — jānosaka, kā šuve veidota, citādi kurpes āda pat var saplaisāt.

Ja baidāties no neparedzētām ķībelēm apavu stiepšanā, der atgādāt vecmāmiņu ieteikumu — samitriņā kurpi ar odekolonu, velk kājās vilnas zeķes un staigā kādu pusstundu.

«Māja»

Mēness neietekmē dzīvniekus

Grieķu un amerikāņu zinātnieki paziņojuši, ka viņu pētījums apgāž seno mītu, ka Mēness fāzu maiņa, īpaši pilnmēness, ietekmē dzīvnieku uzvedību. Piemēram, tiek uzskatīts, ka šajā laikā suņi ir nervozāki un biežāk sakož cilvēkus. Apkopojot statistiku par 2600 suņu kodieniem Grieķijā, zinātnieki secināja, ka incidenti notiek vienlīdz bieži/reti visu Mēness fāzu laikā. Šajā analizē atklājies pavisam cita sakarība — cilvēki biežāk tiek sakosti nedēļas nogalēs un vasarā, acīmredzot tāpēc, ka brīvajās dienās biežāk pavada laiku ārpus mājas un satiekas arī ar nervoziem četrkājainajiem. Turklāt vīrieši tiek sakosti par 50% biežāk nekā sievietes.

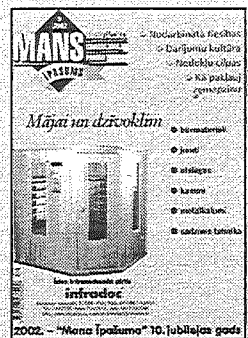
Pēc preses materiāliem

Latvijas Nacionālās operas repertuārs septembrī

- ◆ 25. septembrī plkst. 19.00 Dž. Verdi opera «Masku balle».
- ◆ 27. septembrī plkst. 19.00 P.Čaikovska opera «Jevgeņijs Onegins».
- ◆ 28. septembrī plkst. 19.00 P.Čaikovska balets «Gulbju ezers».
- ◆ 29. septembrī plkst. 12.00 K.Goldmarka balets «Spitnieces savaldīšana», plkst. 19.00 J.Lūsēna «Putnu opera».
- ◆ 30. septembrī plkst. 19.00 Ž.Jorvilaiša balets «Balsis no pazemes». Modernā baleta izrāde.

Žurnāla «Mans īpašums» (ANNO 1992) 9. numurā:

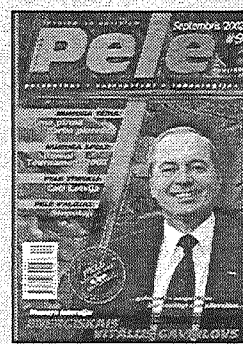
- Darba tiesības:
- * terminētie darba līgumi
- * skaidrojām Darba likumu
- * normas, nodarbinot pie displeja
- Ja iepērkaties pasta vai internetā
- Ar testamentu — uz tiesu

Sociālās apdrošināšanas iemaksu grozījumi

- Jaunumi par nekustamā īpašuma nodokli
- Pret nodokļu cilpām VĪD par PVN
- Jāmācās kā īrniekam, tā pārvaldniekam īpašuma apdrošināšana
- Paziņojums par ceļu satiksmes negadījumu
- Kad iesaiņojums kļūst bistams
- Metode, kā izmērīt veselību
- Datoratkarība
- Kas nosaka seksuālo orientāciju
- Reklāmas iedarbība uz zemapziņu...
- Dzīvniecību — pie zobārsta
- Dārza kamīni
- Metāls latvieša mājā
- Akmensdārzs... uz būvgružiem
- Un daudz kas cits!
- Žurnāls «Mans īpašums» - labāko speciālistu konsultācijas 10 gadus!

Žurnāls «PELE» septembrī

Septembra numurā tev būs iespēja iegūt informāciju par to, kā veiksmīgi atrast pirmo darbu. Par to, kā jau pirmajā reizē pierādīt un parādīt sevi darba devējam, lasi rakstā *Mana pirmā darba pieredze*. Numura intervijā tu varēsi sastapt Vitāliju Gavrilovu, bet numura spēles godā

šoreiz *Unreal Tournament 2003*. Vai atceries veco, labo *Unreal*? Tomēr šis tevi pārsteigs ar jaunu *AI*, jauniem paņēmieniem, līmeņiem un spēles elementiem. Vēl datorspēļu miļotāji varēs iepazīties ar *Freedom Force* — komiksu varoņi tavā datorā. Un... Peles septembra numurā sevi piesaka jauna rubrika — *Peles karjera*, kas stāstīs par jauniem un aktīviem cilvēkiem. Vēl lasi par gadījuma darbiem vasarā, stopēšanu, sportu, mūziku, modi un *body building*.

INTERESANTI

Dzīvnieki par gaidāmo laiku

Ja dzīvnieki nespētu paredzēt, kāds būs laiks vai kāda būs vasara, ziema vai rudens, tad daudzi no tiem jau būtu aizgājuši bojā. Kādreiz arī mēs, cilvēki, to labi pratām, bet, attīstoties zinātnei, esam atālinājušies no dabas izpratnes.

Zemniekam laukos vairāk vajadzētu pavērot ne vien augu un putnu, bet arī mājdzīvnieku uzvedību.

■ Suņi, tuvojoties laika maiņai, kļūst gurdeni, neēd.

Ja suns vērtās pa zemi, būs lietus vai sniegš. Guļ izstiepies, asti atmetis — uz siltu laiku. Ja suns vakarā skaļi rej, rītā būs jauks laiks; ja ēd sniegu — būs putenis.

■ Govis pirms lietus dod mazāk piena, maz dzer ūdeni, dienā guļ. Ja vakarā kāri ēd zāli, nākamajā dienā līs. Sliktu laiku jauzdamas, tās izslīen galvu, smagi elpo, velk nāsīs gaisu, laizās. Pērkonš gaidāms, ja govīs gaisu ostar un plati ielepstām nāsīm vai bizo.

■ Zirgs krāc, krata galvu un bieži to ceļ uz augšu —

būs lietus. Kad zirgi cits citam muguru berzē, gaidāms pērkonš. Ja vērtās sniegā, būs silts laiks.

■ Cūkas kasās uz siltu laiku, nēsā salmus — uz vētru. Ja cūka ganībās stipri rok — būs pērkonš. Jāskatās, uz kuru pusi ar muguru gulstas mājdzīvnieki, — no tās pūtišs vējš. Ja, sniegam uzkrītot, cūkas tik un tā rok zemi — tas ilgi nepaliks.

■ Aitas sit ar kāju — būs stiprs vējš. Aitām uz lietu vilna piesūcas ar mitrumu un izstiepijas, bet, ja gaidāms sauss laiks, mitrums iztvaiko, vilna saraujas.

■ Ja kakšs lien uz krāns — būs stiprs sals. Kakšs sienu skrāpē — būs slikts laiks, grīdu skrāpē — uz vēju un puteni, cieši guļ — uz siltu laiku.

■ Labs meteorologs ir kurmis. Ja dzen alas uz ziemeļu pusi — ziema būs siltā, ja uz dienvidiem — aukstā; uz austrumiem — sausa, uz rietumiem — slapja. Ja kurmis ziemā rok, būs īsa ziema.

■ Pavērojiet savus kustoņus, un redzēsiet, ka šajos novērojumos ir daudz taisnības.

